

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 8ης Ιουνίου 2000*

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις T-79/96, T-260/97 και T-117/98,

Camar srl, με έδρα τη Φλωρεντία (Ιταλία),

προσφεύγουσα-ενάγουσα στις υποθέσεις T-79/96, T-260/97 και T-117/98,

και

Tico srl, με έδρα την Πάδοβα (Ιταλία),

προσφεύγουσα-ενάγουσα στην υπόθεση T-117/98,

εκπροσωπούμενες από τους W. Viscardini Donà, M. Paolin και S. Donà, δικηγόρους Πάδοβας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο E. Arendt, 8-10, rue Mathias Hardt,

όπου η προσφεύγουσα στην υπόθεση T-79/96 υποστηρίζεται από την

Ιταλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από τον U. Leanza, προϊστάμενο της υπηρεσίας διπλωματικών διαφορών του Υπουργείου Εξωτερικών, επικουρούμενο

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

από την F. Quadri, avvocato dello Stato, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία της Ιταλίας, 5, rue Marie-Adélaïde,

παρεμβαίνουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης, στην υπόθεση T-79/96, από τον E. de March, στην υπόθεση T-260/97, από τον H. van Vliet και, στην υπόθεση T-117/98, από τους F. Ruggeri Laderchi και H. van Vliet, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, επικουρούμενους, στις υποθέσεις T-260/97 και T-117/98, από τον A. Dal Ferro, δικηγόρο Vicenza, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής-εναγομένης στις υποθέσεις T-79/96, T-260/97 και T-117/98,

και

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπούμενου από τους J. P. Hix και A. Tanca, νομικούς συμβούλους, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον A. Morbilli, γενικό διευθυντή της διευθύνσεως νομικών υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, 100, boulevard Konrad Adenauer,

καθού-εναγομένου στην υπόθεση T-260/97,

υπέρ των οποίων έχει παρόμβει η

Γαλλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη, στην υπόθεση Τ-79/96, από την C. de Salins, υποδιευθύντρια στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τον F. Pascal, chargé de mission στην ίδια διεύθυνση, και, στην υπόθεση Τ-260/97, από τις K. Rispal-Bellanger, υποδιευθύντρια διεθνούς οικονομικού δικαίου και κοινοτικού δικαίου στην ίδια διεύθυνση, και C. Vasak, αναπληρώτρια γραμματέα στην ίδια διεύθυνση, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία της Γαλλίας, 8 B, boulevard Joseph II,

παρεμβαίνουσα στις υποθέσεις Τ-79/96 και Τ-260/97,

που έχουν ως αντικείμενο, πρώτον, στην υπόθεση Τ-79/96, προσφυγή με την οποία ζητείται η διαπίστωση της παράνομης παραλείψεως της Επιτροπής να θεσπίσει, βάσει του άρθρου 30 του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου, της 13ης Φεβρουαρίου 1993, για την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της μπανάνας (ΕΕ L 47, σ. 1), τα μέτρα που θα είχαν δώσει στην προσφεύγουσα-ενάγουσα τη δυνατότητα να προμηθευτεί μπανάνες προελεύσεως τρίτων χωρών, κατόπιν της καταστάσεως που είχε δημιουργηθεί από τον εμφύλιο πόλεμο στη Σομαλία, στην υπόθεση Τ-260/97, προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως της Επιτροπής, της 17ης Ιουλίου 1997, περί απορρίψεως της αιτήσεως της προσφεύγουσας-ενάγουσας για θέσπιση προσωρινών μέτρων, βάσει του άρθρου 30 του εν λόγω κανονισμού, προκειμένου η ετήσια ποσότητα που παραχωρείται στην προσφεύγουσα-ενάγουσα για τη χορήγηση πιστοποιητικών εισαγωγής μη παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ να υπολογίζεται σε σχέση με τις ποσότητες που εμπορεύθηκε η προσφεύγουσα-ενάγουσα κατά τα έτη 1988, 1989 και 1990, και, στην υπόθεση Τ-177/98, προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως της Επιτροπής, της 23ης Απριλίου 1998, περί απορρίψεως της αιτήσεως των προσφευγουσών-εναγουσών για αναθεώρηση, δυνάμει του άρθρου 16, παράγραφος 3, του ίδιου κανονισμού, της δασμολογικής ποσοστώσεως για τις εισαγωγές μπανάνας του πρώτου εξαμήνου 1998, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι συνέπειες των πλημμυρών στη Σομαλία από τις 28 Οκτωβρίου 1997, και, δεύτερον, αγωγές αποζημιώσεως, και στις τρεις υποθέσεις, για την αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε, στην υπόθεση Τ-79/96, από τη συμπεριφορά της Επιτροπής και, στις υποθέσεις Τ-260/97 και Τ-117/98, από τις εν λόγω απορριπτικές αποφάσεις,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. M. Moura Ramos, Πρόεδρο, V. Tiili και P. Mengozzi, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 7ης Ιουλίου 1999,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

1 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου, της 13ης Φεβρουαρίου 1993, για την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της μπανάνας (ΕΕ L 47, σ. 1), θέσπισε ένα κοινό σύστημα για το εμπόριο μπανάνας με τις τρίτες χώρες, το οποίο αντικατέστησε τα διάφορα εθνικά συστήματα. Ο κανονισμός αυτός προέβλεπε, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των κρίσιμων εν προκειμένω περιστατικών, το άνοιγμα ετήσιας δασμολογικής ποσοτώσεως για τις εισαγωγές μπανάνας προελεύσεως τρίτων χωρών και προελεύσεως των χωρών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ). Το άρθρο 15 του κανονισμού, το οποίο κατέστη άρθρο 15α μετά την τροποποίηση που επήλθε με τον κανονισμό 3290/94 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με τις προσαρμογές και τα μεταβατικά μέτρα στον τομέα της γεωργίας που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των συμφωνιών οι οποίες έχουν συναφθεί στο πλαίσιο των πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης (ΕΕ L 349, σ. 105), προέβλεπε τη διάκριση των μπανανών σε «παραδοσιακές»

και «μη παραδοσιακές», ανάλογα με το αν περιλαμβάνονταν στις ποσότητες που καθορίζονταν στο παράρτημα του κανονισμού 404/93 και εξαγονταν παραδοσιακά από τα κράτη μέλη ΑΚΕ προς την Κοινότητα. Η ποσότητα των «παραδοσιακών εισαγωγών» από τη Σομαλία καθοριζόταν σε 60 000 τόνους.

- 2 Το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 404/93 (όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 3290/94) προέβλεπε, για τις εισαγωγές μπανάνας τρίτων χωρών και μη παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ, το άνοιγμα δασμολογικής ποσοτώσεως 2,1 εκατομμυρίων τόνων (καθαρού βάρους) για το 1994 και 2,2 εκατομμυρίων τόνων (καθαρού βάρους) για τα επόμενα έτη. Στο πλαίσιο της δασμολογικής αυτής ποσοτώσεως, οι εισαγωγές μπανάνας τρίτων χωρών υπέκειντο στην επιβολή δασμού 75 ECU ανά τόνο και οι εισαγωγές μη παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ σε μηδενικό δασμό. Επιπλέον, το άρθρο 18, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, προέβλεπε ότι οι πραγματοποιούμενες εκτός της ποσοτώσεως εισαγωγές υπέκειντο, ανεξάρτητα από τα αν επρόκειτο για μη παραδοσιακές εισαγωγές από χώρες ΑΚΕ ή από τρίτες χώρες, σε δασμό υπολογιζόμενο βάσει του κοινού δασμολογίου.

- 3 Το άρθρο 19, παράγραφος 1, του κανονισμού 404/93 κατένεμε την ανοιγόμενη δασμολογική ποσότητα σε ποσοστό 66,5 % στην κατηγορία των επιχειρηματιών που ασχολούνταν με την εμπορία μπανάνας τρίτων χωρών ή μη παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ (κατηγορία Α), σε ποσοστό 30 % στην κατηγορία των επιχειρηματιών που ασχολούνταν με την εμπορία κοινοτικής μπανάνας ή παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ (κατηγορία Β) και σε ποσοστό 3,5 % στην κατηγορία των επιχειρηματιών οι οποίοι είχαν αρχίσει να ασχολούνται με την εμπορία μπανάνας, πλην της κοινοτικής και της παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ, από το 1992 (κατηγορία Γ).

- 4 Κατά το άρθρο 19, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 404/93, για το δεύτερο εξάμηνο του 1993 κάθε επιχειρηματίας ελάμβανε πιστοποιητικά βάσει του ημίσεος της μέσης ετήσιας ποσότητας που είχε θέσει στο εμπόριο κατά τα έτη 1989-1991.

- 5 Το άρθρο 19, παράγραφος 4, του κανονισμού 404/93 όριζε ότι, σε περίπτωση αυξήσεως της δασμολογικής ποσοστώσεως, η συμπληρωματική διαθέσιμη ποσότητα θα παραχωρούνταν στους επιχειρηματίες των κατηγοριών που αναφέρονταν στην παράγραφο 1 του ίδιου αυτού άρθρου.
- 6 Το άρθρο 16, παράγραφοι 1 και 3, του κανονισμού 404/93 προέβλεπε την ετήσια κατάρτιση ενός «κατά πρόβλεψη υπολογισμού» της παραγωγής και της καταναλώσεως στην Κοινότητα, καθώς και των εισαγωγών και των εξαγωγών. Οι προβλέψεις αυτές μπορούσαν, αν ήταν αναγκαίο, να αναθεωρηθούν κατά τη διάρκεια της περιόδου εμπορίας, προκειμένου κυρίως να συνεκτιμηθούν ορισμένες εξαιρετικές περιστάσεις επηρεάζουσες τις συνθήκες παραγωγής ή εισαγωγής. Στην περίπτωση αυτή, η δασμολογική ποσόστωση του άρθρου 18 θα προσαρμοζόταν σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 27.
- 7 Το άρθρο 18, παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 404/93 προέβλεπε τη δυνατότητα αύξησεως της ετήσιας ποσοστώσεως βάσει του κατά πρόβλεψη υπολογισμού του άρθρου 16 και παρέπεμπε, όσον αφορά τη διαδικασία της αύξησεως αυτής, στο άρθρο 27 του ίδιου κανονισμού.
- 8 Το άρθρο 20 του εν λόγω κανονισμού παρείχε στην Επιτροπή την εξουσία καταρτίσεως και αναθεωρήσεως του κατά πρόβλεψη υπολογισμού του άρθρου 16 και την εξουσία θεσπίσεως των εκτελεστικών διατάξεων του καθεστώτος εμπορίου με τις τρίτες χώρες, οι οποίες θα μπορούσαν να αφορούν, μεταξύ άλλων, τα συμπληρωματικά μέτρα για την έκδοση των πιστοποιητικών, τη διάρκεια ισχύος τους και τους όρους μεταβιβάσεώς τους.
- 9 Το άρθρο 30 του κανονισμού 404/93 προέβλεπε τα ακόλουθα:

«Εάν, από τον Ιούλιο 1993, χρειαστεί να ληφθούν ειδικά μέτρα για να γίνει ευκολότερα η μετάβαση από τα καθεστάτα που ίσχυαν πριν τεθεί σε ισχύ ο παρών

κανονισμός στο καθεστώς που θεσπίζεται από τον παρόντα κανονισμό, ιδιαιτέρως δε για να ξεπεραστούν σημαντικές δυσκολίες, η Επιτροπή, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 27, λαμβάνει όλα τα αναγκαία μεταβατικά μέτρα.»

- 10 Το άρθρο 27 του ίδιου κανονισμού, στο οποίο παραπέμπουν, μεταξύ άλλων, τα άρθρα 16, 18 και 30, επέτρεπε στην Επιτροπή να θεσπίζει τα μέτρα εκτέλεσως του εν λόγω κανονισμού, σύμφωνα με τη λεγόμενη διαδικασία «της επιτροπής διαχείρισεως».
- 11 Οι λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής του καθεστώτος εισαγωγής μπανανών στην Κοινότητα περιέχονταν, κατά τον χρόνο των κρίσιμων για τις παρούσες υποθέσεις περιστατικών, στον κανονισμό (ΕΟΚ) 1442/93 της Επιτροπής, της 10ης Ιουνίου 1993 (ΕΕ L 142, σ. 6). Κατά τα άρθρα 4 και 5 του κανονισμού αυτού, η κατανομή της δασμολογικής ποσοτώσεως μεταξύ των επιχειρηματιών της κατηγορίας Α (66,5 %) πραγματοποιούνταν βάσει των ποσοτήτων μπανανών τρίτων χωρών ή μη παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ που είχαν διατεθεί στο εμπόριο κατά τα τρία τελευταία έτη πριν από το έτος για το οποίο είχε ανοιχθεί η δασμολογική ποσόστωση. Η δε κατανομή της ποσοτώσεως μεταξύ των επιχειρηματιών της κατηγορίας Β (30 %) πραγματοποιούνταν βάσει των ποσοτήτων κοινοτικής μπανάνας ή παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ που είχαν διατεθεί στο εμπόριο κατά τη διάρκεια μιας περιόδου αναφοράς που υπολογιζόταν κατά τον ίδιο τρόπο όπως και για την κατηγορία Α.
- 12 Κατά το άρθρο 19, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 404/93 και τα άρθρα 4 και 5 του κανονισμού 1442/93, η περίοδος αναφοράς μετετίθετο ετησίως κατά ένα έτος. Κατά συνέπεια, αν για τις εισαγωγές του 1993 η περίοδος αναφοράς περιελάμβανε τα έτη 1989, 1990 και 1991, για τις εισαγωγές του 1997 περιελάμβανε τα έτη 1993, 1994 και 1995.
- 13 Κατόπιν των τροποποιήσεων που επέφερε στα άρθρα 15α, 16, 18 και 19 του κανονισμού 404/93 ο κανονισμός (ΕΚ) 1637/98 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1998 (ΕΕ L 210, σ. 28), ο κανονισμός 1442/93 αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ)

2362/98 της Επιτροπής, της 28ης Οκτωβρίου 1998 (ΕΕ L 293, σ. 32), ο οποίος εξακολουθεί να ισχύει και σήμερα. Κατά το άρθρο 4 του κανονισμού 2362/98, η κατανομή των δασμολογικών ποσοτώσεων και των ποσοτήτων παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ πραγματοποιείται βάσει των ποσοτήτων μπανάνας που εισήγαγε πράγματι κάθε επιχειρηματίας κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς. Για τις εισαγωγές που θα πραγματοποιούνταν το 1999 στο πλαίσιο των δασμολογικών ποσοτώσεων και των παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ, η περίοδος αναφοράς περιελάμβανε τα έτη 1994, 1995 και 1996.

14 Ο κανονισμός (ΕΚ) 2268/99 της Επιτροπής, της 27ης Οκτωβρίου 1999, σχετικά με την εισαγωγή μπανανών στο πλαίσιο των δασμολογικών ποσοτώσεων και των παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ, για το πρώτο τρίμηνο του 2000 (ΕΕ L 277, σ. 10), παρέτεινε προσωρινά την ισχύ του καθεστώτος εισαγωγών που ίσχυε το 1999. Το άρθρο 2 του εν λόγω κανονισμού ορίζει τα εξής: «Για το πρώτο τρίμηνο του έτους 2000, οι παραδοσιακοί εμπορικοί φορείς και οι νέοι εμπορικοί φορείς που έχουν καταχωρηθεί βάσει του έτους 1999 κατ' εφαρμογή των άρθρων 5 και 8 του κανονισμού (...) 2362/98, μπορούν να υποβάλουν τις αιτήσεις για έκδοση πιστοποιητικών εισαγωγής στο πλαίσιο των δασμολογικών ποσοτώσεων και των παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ, μέχρι το 28 %, ανάλογα με την περίπτωση, της ποσότητας αναφοράς ή της ετήσιας χορήγησης που τους έχει ανακοινωθεί για το έτος 1999 από την αρμόδια εθνική αρχή.» Όσον αφορά τους παραδοσιακούς επιχειρηματίες, προβλέπονται ανάλογες διατάξεις στα άρθρα 1 και 5 του κανονισμού (ΕΚ) 250/2000 της Επιτροπής, της 1ης Φεβρουαρίου 2000, σχετικά με την εισαγωγή μπανανών στο πλαίσιο των δασμολογικών ποσοτώσεων και παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ και περί του καθορισμού των ενδεικτικών ποσοτήτων για το δεύτερο τρίμηνο του έτους 2000 (ΕΕ L 26, σ. 6), και στο άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΚ) 1077/2000 της Επιτροπής, της 22ας Μαΐου 2000, περί καθορισμού ορισμένων ενδεικτικών ποσοτήτων και μεμονωμένων ανωτάτων ορίων για την έκδοση πιστοποιητικών κατά την εισαγωγή μπανανών στην Κοινότητα για το τρίτο τρίμηνο του 2000, στο πλαίσιο των δασμολογικών ποσοτώσεων και της ποσότητας παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ (ΕΕ L 121, σ. 4).

15 Μεταξύ 1994 και 1996, κατόπιν των τροπικών θυελλών Debbie, Iris, Luis και Marylin, οι οποίες είχαν καταστρέψει τις μπανανοφυτείες της Μαρτινίκας, της Γουαδελούπης, των νησιών Άγιος Βικέντιος και Γρεναδίνες, της Αγίας Λουκίας και της

Δομίνικας, η Επιτροπή εξέδωσε διάφορους κανονισμούς [κανονισμοί (ΕΚ) της Επιτροπής 2791/94, της 16ης Νοεμβρίου 1994, 510/95, της 7ης Μαρτίου 1995, και 1163/95, της 23ης Μαΐου 1995, για έκτακτη παραχώρηση συμπληρωματικής ποσότητας στη δασμολογική ποσόστωση εισαγωγής μπανανών του 1994, του πρώτου τριμήνου 1995 και του δεύτερου τριμήνου 1995, αντίστοιχα, λόγω της θύελλας Debbie (ΕΕ L 296, σ. 33, ΕΕ L 51, σ. 8, και ΕΕ L 117, σ. 12, αντίστοιχα)· κανονισμοί (ΕΚ) της Επιτροπής 2358/95, της 6ης Οκτωβρίου 1995, 127/96, της 25ης Ιανουαρίου 1996 και 822/96, της 3ης Μαΐου 1996, για έκτακτη παραχώρηση συμπληρωματικής ποσότητας στη δασμολογική ποσόστωση εισαγωγής μπανανών του τέταρτου τριμήνου 1995, του πρώτου τριμήνου 1996 και του δεύτερου τριμήνου 1996, αντίστοιχα, λόγω των θυελλών Iris, Luis και Marilyn (ΕΕ L 241, σ. 5, ΕΕ L 20, σ. 17, και ΕΕ L 111, σ. 7, αντίστοιχα). Οι κανονισμοί αυτοί προέβλεψαν την αύξηση της δασμολογικής ποσοστώσεως και περιελάμβαναν ειδικούς λεπτομερείς κανόνες για την κατανομή της συμπληρωματικής αυτής ποσότητας μεταξύ των φορέων οι οποίοι εμπορεύονταν με ή αντιπροσώπευαν άμεσα τους παραγωγούς μπανάνας στους οποίους είχαν προκληθεί οι ζημιές από τις θύελλες αυτές. Αυτοί οι κανόνες κατανομής απέκλιναν από το κριτήριο που θέτει το άρθρο 19, παράγραφος 4, του κανονισμού 404/93.

16 Οι εν λόγω κανονισμοί εκδόθηκαν από την Επιτροπή βάσει των άρθρων 16, παράγραφος 3, 20 και 30, του κανονισμού 404/93.

17 Ως αιτιολογία για την έκδοση των κανονισμών αυτών προβλήθηκε το γεγονός ότι οι τροπικές αυτές θύελλες είχαν προκαλέσει σημαντικότερες ζημιές στις μπανανοφυτείες των κοινοτικών εδαφών της Μαρτινίκας και της Γουαδελούπης, καθώς και στα κράτη ΑΚΕ Άγιος Βικέντιος και Γρεναδίνες, Αγία Λουκία και Δομίνικα· επιπλέον, οι επιπτώσεις από τις έκτακτες αυτές περιστάσεις επί της παραγωγής των πληγείσων περιοχών θα ήταν αισθητές επί πολλούς μήνες και θα επηρέαζαν σημαντικά τις εισαγωγές και τον εφοδιασμό της κοινοτικής αγοράς, πράγμα που ενείχε τον κίνδυνο σημαντικής αυξήσεως των τιμών της αγοράς σε ορισμένες περιοχές της Κοινότητας.

18 Όσον αφορά το σύστημα αυξήσεως της δασμολογικής ποσοστώσεως κατά το άρθρο 16, παράγραφος 3, του κανονισμού 404/93, η Επιτροπή εξέθεσε, με την τέταρτη αιτιολογική σκέψη των κανονισμών αυτών, τα εξής:

«Από την προσαρμογή της δασμολογικής ποσοστώσεως πρέπει να είναι δυνατόν, αφενός, να εφοδιασθεί κατά τρόπον ικανοποιητικό η κοινοτική αγορά (...) και, αφετέρου, να κατανεμηθεί η ποσόστωση αυτή στους επιχειρηματίες που υπέστησαν απευθείας τις σημαντικότερες ζημιές και, επιπλέον, [κινδυνεύουν], λόγω απουσίας των καταλλήλων μέτρων, να χάσουν για μεγάλο χρονικό διάστημα την παραδοσιακή διάθεση στην κοινοτική αγορά.»

19 Στην πέμπτη αιτιολογική σκέψη η Επιτροπή εξέθεσε τα εξής:

«Τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν θα πρέπει να έχουν ειδικό μεταβατικό χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 30 του κανονισμού (...) 404/93· για τον σκοπό αυτό, πριν από την έναρξη ισχύος της νέας κοινής οργανώσεως της αγοράς την 1η Ιουλίου 1993, οι υπάρχουσες εθνικές οργανώσεις, για να αντιμετωπίσουν περιπτώσεις ανάγκης ή εκτάκτων περιστάσεων όπως [οι προαναφερθείσες θύελλες], διέθεταν μέσα που εξασφάλιζαν τον εφοδιασμό της αγοράς από άλλους προμηθευτές διασφαλίζοντας, συγχρόνως, τα συμφέροντα των επιχειρηματιών που υπήρξαν θύματα αυτών των εκτάκτων γεγονότων.»

Περιστατικά και διαδικασία

20 Η προσφεύγουσα-ενάγουσα, η εταιρεία Camar srl (στο εξής: Camar ή προσφεύγουσα) ιδρύθηκε το 1983 από τον ιταλικό επενδυτικό όμιλο De Nadai, με σκοπό να πραγματοποιεί εισαγωγές μπανανών από τη Σομαλία στην Ιταλία. Μέχρι το 1994 η Camar ήταν ο μόνος εισαγωγέας και μέχρι το 1997 ο κυριότερος εισαγωγέας αυτού του είδους μπανανών.

- 21 Μεταξύ 1984 και 1990 η καλλιέργεια μπανάνας έφθασε στο απόγειό της στη Σομαλία, με ετήσια παραγωγή μεταξύ 90 000 και 100 000 τόνων. Ένα μέρος της παραγωγής αυτής εισαγόταν στην Ευρώπη (51 921 τόνοι το 1988, 59 388 τόνοι το 1989 και 57 785 τόνοι το 1990) και, ειδικότερα, στην Ιταλία από την Camar (45 130 τόνοι το 1990).
- 22 Στις 31 Δεκεμβρίου 1990 εξερράγη ο εμφύλιος πόλεμος στη Σομαλία, οπότε διακόπηκε ο συνήθης ρους των εισαγωγών της Camar.
- 23 Από την αρχή του πολέμου αυτού μέχρι την έναρξη της ισχύος της κοινής οργανώσεως της αγοράς τον Ιούλιο 1993, η Camar εφοδίαζε την ιταλική αγορά με μπανάνες που προμηθευόταν σε ορισμένες χώρες ΑΚΕ, το Καμερούν και τα Ύψινημα Νησιά, καθώς και σε ορισμένες τρίτες χώρες, από τις οποίες πραγματοποιούσε ήδη εισαγωγές από το 1988.
- 24 Από την καθιέρωση της κοινής οργανώσεως αγοράς τον Ιούλιο 1993 μέχρι το τέλος του 1997 χορηγήθηκαν στην Camar πιστοποιητικά κατηγορίας Α (για 4 008,521 τόνους το 1993, για 8 048,691 τόνους το 1994, για 3 423,761 τόνους το 1995 και για 5 312,671 τόνους το 1996) και πιστοποιητικά κατηγορίας Β (για 5 622,938 τόνους το 1993, 10 739,088 τόνους το 1994, για 6 075,934 τόνους το 1995 και για 2 948,596 τόνους το 1996). Το 1997 χορηγήθηκαν στην Camar πιστοποιητικά εισαγωγής για ποσότητα 7 545,723 τόνων για την κατηγορία Α και 2 140,718 τόνων για την κατηγορία Β.
- 25 Κατά την περίοδο αυτή, οι ποσότητες μπανάνες που εισήγαγε η προσφεύγουσα από τη Σομαλία ανήλθαν σε περίπου 482 τόνους το 1993, 1 321 τόνους το 1994, 14 140 τόνους το 1995 και 15 780 τόνους το 1996. Το 1997 προβλεπόταν ότι η παραγωγή μπανάνας στη Σομαλία θα ανερχόταν στους 60 000 τόνους περίπου, αλλά λόγω κλιματικών προβλημάτων και μη υπάρξεως άλλου κατάλληλου λιμένα, εκτός από το Μογκαντίσιου, οι εισαγωγές από τη Σομαλία περιορίστηκαν σε 21 599 τόνους, από τους οποίους οι 12 000 διατέθηκαν στο εμπόριο από την Camar.

- 26 Κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου Γεωργίας της 14ης Ιουνίου 1993, η Ιταλική Κυβέρνηση ζήτησε από την Επιτροπή να λάβει μέτρα για τη διατήρηση της ποσοστώσεως εισαγωγών από τη Σομαλία προς την κοινοτική αγορά, παραχωρώντας προσωρινά την ποσόστωση αυτή σε άλλες πηγές εισαγωγών. Η Επιτροπή δεν ικανοποίησε το αίτημα αυτό.
- 27 Αμέσως μετά την έναρξη της ισχύος της κοινής οργανώσεως αγοράς, η Camar ζήτησε επανειλημμένα από τις υπηρεσίες της Επιτροπής να αυξήσουν την ποσόστωση μπανάνας τρίτων χωρών κατά ποσότητα ίση με τη διαφορά μεταξύ της παραδοσιακής ποσότητας μπανανών από τη Σομαλία, η οποία προβλεπόταν από τον κανονισμό 404/93 (60 000 τόνοι), και των ποσοτήτων που εισήγε ή μπορούσε να εισαγάγει στην Κοινότητα η Camar και να της χορηγήσουν τα αντίστοιχα προς τη διαφορά μεταξύ των ποσοτήτων αυτών πιστοποιητικά. Συναφώς, η προσφεύγουσα επικαλέστηκε τα μέτρα που είχε θεσπίσει προηγουμένως η Επιτροπή κατόπιν των κυκλώνων Debbie, Iris, Luis και Marylin.
- 28 Στις 24 Ιανουαρίου 1996 η προσφεύγουσα κάλεσε την Επιτροπή να ενεργήσει, υπό την έννοια του άρθρου 175, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 232 ΕΚ), σε σχέση με τα αιτήματα που είχαν υποβληθεί για την περίοδο εμπορίας 1996.
- 29 Η Camar, επειδή δεν της δόθηκε εμπροθέσμως καμία απάντηση, άσκησε, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 28 Μαΐου 1996, προσφυγή κατά παραλείψεως και αγωγή αποζημιώσεως, οι οποίες έλαβαν αριθμό υποθέσεως T-79/96.
- 30 Με χωριστό δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 27 Ιανουαρίου 1997, η προσφεύγουσα υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 186 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 243 ΕΚ), αίτηση λήψεως ασφαλιστικών μέτρων, αιτούμενη «ως κύριο αίτημα, [να υποχρεωθεί] η Επιτροπή να χορηγήσει στην Camar, τρέχοντος του 1997, πρόσθετες άδειες εισαγωγής μπανανών από τρίτες χώρες ή μη παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ, με επιβολή του δασμού που προβλέπεται για τη δασμολογική ποσόστωση, για ποσότητα ίση με τη διαφορά μεταξύ της ποσότητας

μπανανών Σομαλίας που θα μπορέσει να εισαγάγει η Camar το 1997 και της ποσότητας που η ίδια είχε εισαγάγει κατά την τριετία 1988, 1989 και 1990», και, «επικουρικώς, τη λήψη και άλλων ενδεχομένως μέτρων που θα κρίνει κατάλληλα το Πρωτοδικείο, προκειμένου να αποφευχθεί η πρόκληση ανεπανόρθωτης ζημίας στην [Camar], εν αναμονή της αποφάσεως επί της προσφυγής της κατά παραλείψεως».

- 31 Η αίτηση αυτή, που πρωτοκολλήθηκε με τον αριθμό υποθέσεως Τ-79/96 R, απορρίφθηκε με διάταξη του Προέδρου του Πρωτοδικείου της 21ης Μαρτίου 1997, Τ-79/96 R, Camar κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. ΙΙ-403). Με την εν λόγω διάταξη τονίστηκε ότι, ενόψει των προβλέψεων για την παραγωγή του 1997 στη Σομαλία (περίπου 60 000 τόνοι), η προσφεύγουσα μπορούσε, εκ πρώτης όψεως, να εισαγάγει κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους μπανάνες Σομαλίας στο πλαίσιο της προβλεπόμενης δασμολογικής ποσοστώσεως και ότι δεν φαινόταν να υπάρχουν δυσχέρειες ικανές να απειλήσουν την ίδια την επιβίωσή της.
- 32 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 16 Οκτωβρίου 1996, η Γαλλική Δημοκρατία ζήτησε να παρέμβει στην υπόθεση Τ-79/96 υπέρ της καθής-εναγομένης (στο εξής: καθής).
- 33 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 14 Νοεμβρίου 1996, η Ιταλική Δημοκρατία ζήτησε να παρέμβει, στην ίδια υπόθεση, υπέρ της προσφεύγουσας.
- 34 Με διάταξη της 21ης Ιανουαρίου 1997, το Πρωτοδικείο επέτρεψε στη Γαλλική Δημοκρατία και στην Ιταλική Δημοκρατία να παρέμβουν.
- 35 Η έγγραφη διαδικασία στην υπόθεση Τ-79/96 περατώθηκε στις 26 Μαΐου 1997.

- 36 Στις 27 Ιανουαρίου 1997 η Camar ζήτησε από την Επιτροπή, βάσει του άρθρου 175 της Συνθήκης, να προσδιορίσει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 30 του κανονισμού 404/93, τα πιστοποιητικά εισαγωγής μπανανών τρίτων χωρών και μη παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ, τα οποία επρόκειτο να της χορηγηθούν ως επιχειρηματία της κατηγορίας Β για το έτος 1997 και για τα επόμενα έτη, βάσει των ποσοτήτων μπανάνας που είχε εμπορευθεί κατά τα έτη 1988, 1989 και 1990, μέχρις ότου αποκατασταθούν οι συνήθεις ποσότητες αναφοράς της επιχειρήσεως αυτής.
- 37 Η Camar, επειδή δεν της δόθηκε καμία απάντηση εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, άσκησε, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 5 Ιουνίου 1997, προσφυγή κατά παραλείψεως και αγωγή αποζημιώσεως, που πρωτοκολλήθηκαν με αριθμό υποθέσεως T-172/97.
- 38 Με χωριστό δικόγραφο, που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 10 Ιουλίου 1997, η προσφεύγουσα υπέβαλε επίσης, δυνάμει του άρθρου 186 της Συνθήκης, αίτηση λήψεως προσωρινών μέτρων.
- 39 Με απόφαση της 17ης Ιουλίου 1997, η Επιτροπή απέρριψε την αίτηση που είχε υποβάλει η Camar βάσει του άρθρου 175 της Συνθήκης. Κατόπιν της αποφάσεως αυτής, η Camar παραιτήθηκε της αιτήσεως λήψεως ασφαλιστικών μέτρων στην υπόθεση T-172/97 R και της αγωγής αποζημιώσεως στην υπόθεση T-172/97, οι οποίες διαγράφηκαν από το πρωτόκολλο με διάταξη του Προέδρου του Πρωτοδικείου της 8ης Οκτωβρίου 1997, T-172/97 R, Camar κατά Επιτροπής (που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή), και με διάταξη του Πρωτοδικείου της 28ης Ιανουαρίου 1998, T-172/97, Camar κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. ΙΙ-77). Με την τελευταία αυτή διάταξη, το Πρωτοδικείο αποφάσισε επίσης, λαμβάνοντας υπόψη τις ενέργειες στις οποίες είχε προβεί η Επιτροπή, την κατάργηση της δίκης επί της προσφυγής κατά παραλείψεως στην υπόθεση T-172/97.
- 40 Στις 25 Σεπτεμβρίου 1997 η Camar κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως της Επιτροπής της 17ης Ιουλίου 1997 και αγωγή αποζημιώσεως, που στρεφόταν κατά της Επιτροπής και του Συμβουλίου. Η προσφυγή και η αγωγή αυτή πρωτοκολλήθηκαν με αριθμό υποθέσεως T-260/97.

- 41 Με χωριστό δικόγραφο, που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 22 Οκτωβρίου 1997, η Camag υπέβαλε αίτηση αναστολής εκτελέσεως της αποφάσεως της 17ης Ιουλίου 1997 και αίτηση λήψεως προσωρινών μέτρων, βάσει των άρθρων 185 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 242 ΕΚ) και 186 της Συνθήκης, με αίτημα να της παραχωρηθεί επαρκής αριθμός πιστοποιητικών κατηγορίας Β για το 1998 ή να της χορηγηθεί οικονομική ενίσχυση.
- 42 Η αίτηση αυτή, που πρωτοκολλήθηκε με αριθμό υποθέσεως T-260/97 R, απορρίφθηκε με διάταξη του Προέδρου του Πρωτοδικείου της 10ης Δεκεμβρίου 1997, T-260/97 R, Camag κατά Επιτροπής και Συμβουλίου (Συλλογή 1997, σ. II-2357), καθόσον ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου έκρινε ότι δεν υπήρχε επικείμενος κίνδυνος επελεύσεως σοβαρής και ανεπανόρθωτης ζημίας.
- 43 Κατά της ανωτέρω διατάξεως ασκήθηκε αναίρεση, η οποία απορρίφθηκε με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 15ης Απριλίου 1998, C-43/98 P(R), Camag κατά Επιτροπής και Συμβουλίου (Συλλογή 1998, σ. I-1815).
- 44 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου την 1η Δεκεμβρίου 1997, η Γαλλική Δημοκρατία ζήτησε να παρέμβει στην υπόθεση T-260/97 υπέρ των καθόν, με διάταξη δε του Πρωτοδικείου της 19ης Φεβρουαρίου 1998 επιτράπηκε η παρέμβαση αυτή.
- 45 Η έγγραφη διαδικασία στην υπόθεση T-260/97 περατώθηκε στις 15 Ιουνίου 1998.
- 46 Με έγγραφο της 5ης Μαρτίου 1998 οι εταιρίες Camag και Tico ζήτησαν από την Επιτροπή να πρόσαρμόσει, υπό την έννοια του άρθρου 16, παράγραφος 3, του κανονισμού 404/93, τη δασμολογική ποσόστωση για τα δύο πρώτα τρίμηνα του 1998 λαμβάνοντας υπόψη τις εισαγωγές από τη Σομαλία του 1996, κατόπιν της μειώσεως

των διαθέσιμων ποσοτήτων μπανάνας Σομαλίας, η οποία είχε προκληθεί από το μετεωρολογικό φαινόμενο που είναι γνωστό ως «El Niño» και το οποίο προκάλεσε καταστροφές στις μπανανοφυτείες της Σομαλίας από τον Οκτώβριο 1997 έως τον Ιανουάριο 1998.

47 Με έγγραφο που έφερε ως ημερομηνία την 23η και την 24η Απριλίου 1998 (στο εξής: έγγραφο της 23ης Απριλίου 1998), η Επιτροπή πληροφόρησε τις δύο εταιρίες ότι δεν είχε την πρόθεση να δεχθεί την αίτησή τους περί προσαρμογής της δασμολογικής ποσοστώσεως. Συγκεκριμένα, οι υπηρεσίες της δεν είχαν διαπιστώσει καμία έλλειψη στον εφοδιασμό της κοινοτικής αγοράς ούτε κατά το δεύτερο εξάμηνο του 1997 ούτε κατά το πρώτο εξάμηνο του 1998. Επιπλέον, δεν ήταν δυνατό, όσον αφορά την αίτησή τους, να γίνει διάκριση μεταξύ των ζημιών που οφείλονταν στα καιρικά φαινόμενα και των λοιπών δυσχερειών στις εξαγωγές μπανάνας Σομαλίας, οι οποίες οφείλονταν κυρίως στην υποδομή των λιμένων και στις επισφαλείς συνθήκες μεταφοράς.

48 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 14 Ιουλίου 1998, οι εταιρίες Camar και Tico άσκησαν προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως της Επιτροπής της 23ης Απριλίου 1998, καθώς και αγωγή αποζημιώσεως. Στην προσφυγή και στην αγωγή αυτή δόθηκε ο αριθμός υποθέσεως T-117/98.

49 Η έγγραφη διαδικασία στην υπόθεση T-117/98 περατώθηκε στις 18 Δεκεμβρίου 1998.

50 Με έγγραφο της 11ης Ιανουαρίου 1999, η Camar, προσφεύγουσα-ενάγουσα στις υποθέσεις T-79/96, T-260/97 και T-117/98, και η Tico, προσφεύγουσα-ενάγουσα στην υπόθεση T-117/98, ζήτησαν τη συνεκδίκαση των εν λόγω υποθέσεων. Το Πρωτοδικείο, με διάταξη της 25ης Μαρτίου 1999, με την οποία επισημάνθηκε η συνάφεια των υποθέσεων αυτών, αποφάσισε να συνεκδικάσει τις τρεις αυτές υποθέσεις.

- 51 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 6 Φεβρουαρίου 1999, η Ιταλική Δημοκρατία ζήτησε να παρέμβει υπέρ της προσφεύγουσας. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με διάταξη του Πρωτοδικείου της 7ης Μαΐου 1999 ως εκπρόθεσμη.
- 52 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τέταρτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και κάλεσε την Επιτροπή και την εταιρία Camar, στο πλαίσιο της λήψεως μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας, να απαντήσουν εγγράφως σε ορισμένες ερωτήσεις.
- 53 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 7ης Ιουλίου 1999.

Αιτήματα των διαδίκων

- 54 Στην υπόθεση T-79/96, η προσφεύγουσα, υποστηριζόμενη από την Ιταλική Δημοκρατία, ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να αναγνωρίσει ότι η Επιτροπή, παραλείποντας να θεσπίσει τα αναγκαία μέτρα που θα έδιναν στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να υπερνικήσει τις δυσκολίες ανεφοδιασμού της, οι οποίες οφείλονταν στην κρίση που διερχόταν η Σομαλία, παρέβη το άρθρο 30 του κανονισμού 404/93 και το άρθρο 40, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρο 34, παράγραφος 2, ΕΚ),

— να αναγνωρίσει ότι η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για το μέλλον,

- να υποχρεώσει την Επιτροπή να αποκαταστήσει τη ζημία που υπέστη η προσφεύγουσα λόγω της παραλείψεως αυτής,
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

55 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από τη Γαλλική Δημοκρατία, ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την προσφυγή-αγωγή ως απαράδεκτη ή, επικουρικά, ως αβάσιμη,
- να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

56 Στην υπόθεση T-260/97, η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την απόφαση της Επιτροπής, της 17ης Ιουλίου 1997, περί απορρίψεως της αιτήσεως λήψεως μεταβατικών μέτρων υπέρ της εταιρίας στο πλαίσιο του καθεστώτος των δασμολογικών ποσοτώσεων για την εισαγωγή μπανάνας,
- να υποχρεώσει την Επιτροπή να την αποζημιώσει για τη ζημία που υπέστη και θα υποστεί στο μέλλον λόγω της αρνήσεως της Επιτροπής να λάβει υπόψη, όσον αφορά τον υπολογισμό των πιστοποιητικών κατηγορίας Β, τη συνήθη ποσότητα αναφοράς της εταιρίας αυτής, δηλαδή την ποσότητα της τελευταίας τριετίας πριν από την έκρηξη του εμφυλίου πολέμου στη Σομαλία,

— επικουρικώς, να υποχρεώσει το Συμβούλιο να την αποζημιώσει, διότι δεν θέσπισε ειδικές διατάξεις με τον κανονισμό 404/93 που να επιτρέπουν την αντιμετώπιση περιπτώσεων σαν τη δική της,

— να καταδικάσει την Επιτροπή και/ή το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα.

57 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από τη Γαλλική Δημοκρατία, ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή-αγωγή,

— επικουρικά, να απορρίψει ως απαράδεκτη ή, επικουρικά, ως αβάσιμη την αγωγή αποζημίωσης λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης, η οποία γεννάται, κατά την προσφεύγουσα, από την έκδοση του κανονισμού 404/93,

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

58 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από τη Γαλλική Δημοκρατία, ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή ακυρώσεως,

- να απορρίψει ως απαράδεκτη ή, επικουρικά, ως αβάσιμη την αγωγή αποζημιώσεως,

- να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

59 Στην υπόθεση T-117/98, οι προσφεύγουσες ζητούν από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την απόφαση της Επιτροπής με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση προσαρμογής, κατά το άρθρο 16, παράγραφος 3, του κανονισμού 404/93, της δασμολογικής ποσοτώσεως για τις εισαγωγές μπανάνας,

- να υποχρεώσει την Επιτροπή να τις αποζημιώσει,

- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

60 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την προσφυγή-αγωγή ως απαράδεκτη ή αβάσιμη,

- να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.

Επί της προσφυγής κατά παραλείψεως και επί των προσφυγών ακυρώσεως

Επί του παραδεκτού της προσφυγής στην υπόθεση T-79/96

- 61 Η Επιτροπή προβάλλει δύο λόγους απαραδέκτου της προσφυγής στην υπόθεση T-79/96, οι οποίοι στηρίζονται, πρώτον, στον ισχυρισμό ότι τα μέτρα που ζητήθηκαν με το έγγραφο οχλήσεως δεν ανταποκρίνονται προς τα μέτρα που ζητούνται με το αιτητικό της προσφυγής και, δεύτερον, στο γεγονός ότι η προσφυγή στρέφεται κατά παραλείψεως εκδόσεως πράξεως της οποίας η προσφεύγουσα δεν είναι αποδέκτης και η οποία, εν πάση περιπτώσει, δεν την αφορά ούτε άμεσα ούτε ατομικά.

Επί του πρώτου λόγου απαραδέκτου, ο οποίος στηρίζεται στον ισχυρισμό ότι τα μέτρα που ζητήθηκαν με το έγγραφο οχλήσεως δεν ανταποκρίνονται προς τα μέτρα που ζητούνται με το αιτητικό της προσφυγής

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 62 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η σύγκριση μεταξύ, αφενός, της λεπτομερούς αναφοράς των μέτρων που ζητούνται με το έγγραφο οχλήσεως και, αφετέρου, των αιτημάτων της προσφυγής, στα οποία γίνεται γενικά λόγος για τα «κατάλληλα μέτρα», αποδεικνύει ότι το αντικείμενο της προσφυγής διαφέρει και είναι ευρύτερο από το αντικείμενο του εγγράφου οχλήσεως· κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν είναι σε θέση να γνωρίζει αν οι αμυντικοί της ισχυρισμοί πρέπει να αφορούν την παράλειψη εκδόσεως των πράξεων που συγκεκριμενοποιούνται στο έγγραφο οχλήσεως ή μεταγενέστερων πράξεων.

- 63 Από τη νομολογία όμως του Δικαστηρίου σχετικά με το άρθρο 35 της Συνθήκης ΕΚΑΧ (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 16ης Δεκεμβρίου 1960, 41/59 και 50/59, Hamberger και Thyssen κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 537,

και της 8ης Ιουλίου 1970, 75/69, Hake κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 377) συνάγεται ότι η προσφυγή κατά παραλείψεως δεν μπορεί παρά να αφορά την πράξη της οποίας η έκδοση ζητήθηκε προηγουμένως, δεδομένου ότι η διαδικασία πριν από την άσκηση της προσφυγής έχει ως σκοπό την οριοθέτηση της προσφυγής.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

54 Η άποψη της καθής ότι το έγγραφο οχλήσεως και η προσφυγή έχουν διαφορετικό αντικείμενο δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

55 Συγκεκριμένα, με το έγγραφο οχλήσεως η προσφεύγουσα ζήτησε τη θέσπιση μέτρων ανάλογων με τα μέτρα που είχε λάβει η Επιτροπή για την αντιμετώπιση των συνεπειών των τροπικών θυελλών Debbie, Iris, Luis και Marilyn και με τα οποία είχε αυξήσει τη δασμολογική ποσόστωση και είχε παραχωρήσει ανάλογη συμπληρωματική ποσότητα στους επιχειρηματίες που εμπορευόνταν με ή αντιπροσώπευαν άμεσα τους πληγέντες παραγωγούς μπανάνας, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να αντικαταστήσουν τις ποσότητες μπανάνας που δεν ήταν πλέον διαθέσιμες με μπανάνες τρίτων χωρών ή μη παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ.

6 Με το δικόγραφο της προσφυγής η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε ότι η Επιτροπή δεν είχε θεσπίσει υπέρ αυτής μέτρα ανάλογα προς αυτά που είχε λάβει μετά τις τροπικές θύελλες Debbie, Iris, Luis και Marilyn και ότι δεν είχε αυξήσει τη δασμολογική ποσόστωση και δεν της είχε παραχωρήσει συμπληρωματική ποσότητα που να αντιστοιχεί προς την αύξηση αυτή, μολονότι ήταν επιχειρηματίας που αντιπροσώπευε τους παραγωγούς μπανάνας της Σομαλίας. Με τα αιτήματα της προσφυγής της, ζήτησε από το Πρωτοδικείο να αναγνωρίσει ότι η Επιτροπή, παραλείποντας να θεσπίσει τα «αναγκαία μέτρα που θα έδιναν στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να υπερνικήσει τις δυσκολίες ανεφοδιασμού της», παρέβη τη Συνθήκη.

7 Πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι το κοινοτικό δικαιοδοτικό όργανο, όταν έχει ασκηθεί προσφυγή κατά παραλείψεως, δεν μπορεί να υποκαταστήσει την

Επιτροπή και να θεσπίσει με απόφασή του τις διατάξεις που έπρεπε να θεσπίσει η Επιτροπή για να εκπληρώσει την υποχρέωση ενέργειας που είχε βάσει του κοινοτικού δικαίου. Όπως υπενθύμισε ο γενικός εισαγγελέας Elmer με τις προτάσεις που ανέπτυξε στην υπόθεση C-68/95, T. Port, επί της οποίας εκδόθηκε απόφαση του Δικαστηρίου στις 26 Νοεμβρίου 1996 (Συλλογή 1996, σ. I-6065, συγκεκριμένα σ. I-6068), «το Δικαστήριο δεν μπορεί (...) σε περίπτωση προσφυγής κατά παραλείψεως να υποχρεώσει την Επιτροπή να θεσπίσει τις αναφερόμενες στο άρθρο 30 του κανονισμού διατάξεις» (σημείο 52 των προτάσεων). Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα, όταν υπέβαλε τα αιτήματά της στο Πρωτοδικείο, δεν μπορούσε να χρησιμοποιήσει την ίδια διατύπωση που είχε χρησιμοποιήσει στο έγγραφο σχλήσεως που είχε αποστείλει στην Επιτροπή· η προσφεύγουσα δεν μπορούσε παρά να ζητήσει από το Πρωτοδικείο να αναγνωρίσει την παράβαση των υποχρεώσεων της Επιτροπής.

68 Επομένως, ο πρώτος λόγος απαραδέκτου πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δεύτερου λόγου απαραδέκτου, ο οποίος στηρίζεται στο γεγονός ότι η προσφυγή στρέφεται κατά παραλείψεως εκδόσεως πράξεως της οποίας η προσφεύγουσα δεν είναι αποδέκτης και η οποία δεν την αφορά ούτε άμεσα ούτε ατομικά

— Επιχειρήματα των διαδίκων

69 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η προσφυγή είναι απαράδεκτη, διότι αφορά την παράλειψη εκδόσεως πράξεως της οποίας η προσφεύγουσα δεν είναι αποδέκτης.

70 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το άρθρο 175, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης προβλέπει ότι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί να ασκήσει ενώπιον του Δικαστηρίου προσφυγή κατά παραλείψεως μόνον εφόσον το αίτημά του είναι να αναγνωρισθεί ότι ένα από τα όργανα της Κοινότητας παρέλειψε να του απευθύνει πράξη, εκτός συστάσεως ή γνώμης.

- 71 Το αίτημα όμως του εγγράφου οχλήσεως και της προσφυγής της Camar είναι, κατά την Επιτροπή, η θέσπιση μέτρων ανάλογων προς τα μέτρα που έλαβε η Επιτροπή κατόπιν των τροπικών θυελλών και τα οποία ήταν, τόσο ως προς τη μορφή τους όσο και ως προς το περιεχόμενό τους, πραγματικοί κανονισμοί.
- 72 Κατά συνέπεια, η προσφυγή αφορά, πάντα κατά την Επιτροπή, την έκδοση κανονισμού, δηλαδή πράξεως η οποία εξ ορισμού δεν μπορεί να απευθύνεται στην προσφεύγουσα (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 28ης Μαρτίου 1979, 90/78, Granaria κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 615, και της 26ης Οκτωβρίου 1971, 15/71, Mackrhang κτά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 929).
- 73 Εν πάση περιπτώσει, ακόμη και αν γίνει δεκτό, βάσει ευρείας ερμηνείας του άρθρου 175, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης, ότι τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα μπορούν να καταλογίζονται στα κοινοτικά όργανα την παράλειψη εκδόσεως πράξεων των οποίων δεν είναι αποδέκτες, αλλά οι οποίες θα τα αφορούσαν άμεσα και ατομικά αν εκδίδονταν, η πράξη την οποία αφορά η προσφυγή δεν θα μπορούσε να αφορά την προσφεύγουσα ούτε άμεσα ούτε ατομικά.
- 74 Όσον αφορά την προϋπόθεση που εκφράζεται από τον όρο «άμεσα», η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η προϋπόθεση αυτή δεν πληρούται, αφού, στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως της αγοράς μπανάνας, ο προσδιορισμός των ζημιωθέντων επιχειρηματιών και η παραχώρηση των ατομικών ποσοτήτων εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των αρχών των κρατών μελών.
- 75 Όσον αφορά την προϋπόθεση που εκφράζεται με τον όρο «ατομικά», η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η κοινοτική νομολογία έχει καταστήσει σαφές ότι «η κανονιστική φύση μιας πράξεως δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση λόγω της δυνατότητας προσδιορισμού, με περισσότερη ή λιγότερη ακρίβεια, του αριθμού ή ακόμη και της ταυτότητας των υποκειμένων δικαίου επί των οποίων εφαρμόζεται σε δεδομένη στιγμή, εφόσον είναι βέβαιον ότι η εφαρμογή αυτή πραγματοποιείται βάσει αντικειμενικής νομικής ή πραγματικής καταστάσεως, οριζομένης από την πράξη σε σχέση με τον σκοπό της τελευταίας» (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 5ης Μαΐου

1977, 101/76, Koninklijke Scholten Honig κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1977, σ. 257, και του Πρωτοδικείου της 7ης Νοεμβρίου 1996, Τ-298/94, Roquette Frères κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1996, σ. ΙΙ-1531, σκέψη 42).

- 76 Τα μέτρα όμως που θεσπίστηκαν κατόπιν των τροπικών θυελλών και τα οποία επικαλείται η προσφεύγουσα έχουν, κατά την Επιτροπή πάντοτε, κανονιστικό χαρακτήρα, διότι συναποτελούν μια ειδική ρύθμιση για μια κατηγορία επιχειρηματιών που προσδιορίζεται με αντικειμενικά κριτήρια.
- 77 Κατά συνέπεια, η πράξη την οποία επικαλείται η προσφεύγουσα δεν την αφορά παρά μόνο λόγω της αντικειμενικής ιδιότητάς της ως εισαγωγέα μπανανών από τη Σομαλία, όπως ακριβώς αφορά και κάθε άλλον εισαγωγέα που βρίσκεται στην ίδια κατάσταση· το γεγονός ότι η προσφεύγουσα αποτελεί τον μόνο εισαγωγέα μπανανών από τη Σομαλία στην Ιταλία (πράγμα που αμφισβητείται για το 1994 και το 1995) δεν αναιρεί τον κανονιστικό χαρακτήρα της πράξεως αυτής.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 78 Κατά το άρθρο 175, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί να προσφύγει στο κοινοτικό δικαιοδοτικό όργανο κατά οργάνου της Κοινοτήτας το οποίο παρέλειψε να του απευθύνει πράξη εκτός συστάσεως ή γνώμης.
- 79 Με την προπαρατεθείσα απόφαση T. Port, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι, όπως ακριβώς το άρθρο 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης (νυν άρθρο 230 ΕΚ) παρέχει στους ιδιώτες τη δυνατότητα ασκήσεως προσφυγής ακυρώσεως κατά πράξεως ενός

οργάνου της οποίας δεν είναι αποδέκτες, η οποία όμως τα αφορά άμεσα και ατομικά, έτσι και το άρθρο 175, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης πρέπει να ερμηνευθεί κατά την έννοια ότι τους παρέχει επίσης τη δυνατότητα ασκήσεως προσφυγής κατά παραλείψεως κατά οργάνου το οποίο παρέλειψε να εκδώσει πράξη που θα τα αφορούσε κατά τον ίδιο τρόπο (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση T. Port, σκέψη 59, καθώς και αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 15ης Σεπτεμβρίου 1998, T-95/96, Gestevision Telecinco κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-3407, σκέψη 58, και της 3ης Ιουνίου 1999, T-17/96, TF1 κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-1757, σκέψη 27).

80 Στην προκειμένη υπόθεση, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, αντίθετα απ' ό,τι ισχυρίζεται η Επιτροπή, ακόμη και αν το όργανο αυτό είχε εκδώσει κανονισμό, προκειμένου να ικανοποιήσει το αίτημα της Camar για λήψη «ανάλογων» μέτρων με τα μέτρα που είχαν ληφθεί κατόπιν των τροπικών θυελλών, ο κανονισμός αυτός θα αφορούσε άμεσα και ατομικά την προσφεύγουσα.

81 Όσον αφορά την προϋπόθεση περί «αμέσου», δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι οι πράξεις των οποίων την έκδοση ζήτησε η προσφεύγουσα θα την αφορούσαν άμεσα, διότι οι εθνικές αρχές, αν η Επιτροπή είχε θεσπίσει τα μέτρα που ζητούσε η προσφεύγουσα, θα περιοριζόνταν απλώς στην εκτέλεση των μέτρων αυτών (απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Μαρτίου 1979, 113/77, NTN Toyo Bearing κ.λπ. κατά Συμβουλίου, Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 669, σκέψη 11, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1996, T-155/94, Climax Paper κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1996, σ. II-873, σκέψη 53).

82 Όσον αφορά την προϋπόθεση ότι η πράξη πρέπει να αφορά τον ενδιαφερόμενο ατομικά, το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο έχουν διευκρινίσει ότι, υπό ορισμένες περιστάσεις, ακόμη και κανονιστική πράξη η οποία εφαρμόζεται στο σύνολο των ενδιαφερομένων επιχειρηματιών μπορεί να αφορά ατομικά ορισμένους επιχειρηματίες (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 16ης Μαΐου 1991, C-358/89, Extramet Industrie κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1991, σ. I-2501, σκέψεις 13 και 14, και της 18ης Μαΐου 1994, C-309/89, Condorniu κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1994, σ. I-1853, σκέψη 19· απόφαση του Πρωτοδικείου της 13ης Δεκεμβρίου 1995, T-481/93 και T-848/93, Exporteurs in Levende Varkens κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995,

σ. Π-2941, σκέψη 50). Σε μια τέτοια περίπτωση, επομένως, μια κοινοτική πράξη μπορεί να έχει συγχρόνως κανονιστικό χαρακτήρα και, ως προς ορισμένους ενδιαφερομένους επιχειρηματίες, τον χαρακτήρα αποφάσεως.

- 83 Πάντως, ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί να υποστηρίξει ότι η οικεία πράξη το αφορά ατομικά μόνον όταν το θίγει λόγω ορισμένων ειδικών χαρακτηριστικών του ή μιας πραγματικής καταστάσεως που το χαρακτηρίζει σε σχέση με οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 1963, 25/62, Plaumann κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 937, και Codorniu κατά Συμβουλίου, που παρατέθηκε ήδη, σκέψη 20· αποφάσεις του Πρωτοδικείου Exporteurs in Levende Varkens κ.λπ. κατά Επιτροπής, που παρατέθηκε ήδη, σκέψη 51, και της 27ης Απριλίου 1995, T-12/93, CCE de Vittel κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1247, σκέψη 36).
- 84 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα είχε ζητήσει από την Επιτροπή να θεσπίσει μέτρα βάσει του άρθρου 30 του κανονισμού 404/93 για την αντιμετώπιση των συνεπειών που είχε ο εμφύλιος πόλεμος στη Σομαλία επί της παραγωγής και της εξαγωγής μπανάνας. Όπως διευκρίνισε το Δικαστήριο με την προπαρατεθείσα απόφαση T. Port, η Επιτροπή οφείλει, κατά τη θέσπιση μέτρων βάσει του εν λόγω άρθρου, να λαμβάνει υπόψη την κατάσταση των ενδιαφερόμενων επιχειρηματιών (προπαρατεθείσα απόφαση T. Port, σκέψη 37). Δεδομένου ότι πριν από το 1991 η προσφεύγουσα ήταν η μόνη επιχείρηση εισαγωγής μπανανών από τη Σομαλία στην Κοινότητα και επομένως η μόνη που υπέστη ζημιές λόγω του εμφύλιου πολέμου, η κατάστασή της θα έπρεπε κανονικά να έχει ληφθεί υπόψη από την Επιτροπή, αν το κοινοτικό αυτό όργανο είχε ενεργήσει βάσει του άρθρου 30. Η προσφεύγουσα τελούσε συνεπώς σε μια πραγματική κατάσταση που την εξαιτούσε επαρκώς σε σχέση με κάθε άλλον επιχειρηματία που δρούσε στον τομέα της μπανάνας και, κατά συνέπεια, αν η Επιτροπή είχε θεσπίσει τα μέτρα που είχαν ζητηθεί, τα μέτρα αυτά θα αφορούσαν την προσφεύγουσα ατομικά (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Ιουνίου 1990, 152/88, Sofrimport κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-2477, σκέψη 11).
- 85 Από όλα τα ανωτέρω προκύπτει ότι η προσφυγή κατά παραλείψεως είναι παραδεκτή.

*Επί του παραδεκτού της προσφυγής στην υπόθεση T-117/98***Επιχειρήματα των διαδίκων**

6 Η Επιτροπή προβάλλει ως λόγο απαραδέκτου της προσφυγής ακυρώσεως το γεγονός ότι το προσβαλλόμενο έγγραφο δεν αποτελεί απόφαση υπό την έννοια του άρθρου 173 της Συνθήκης, αλλά απλώς έγγραφο αβρότητας.

7 Συναφώς, η καθής ισχυρίζεται ότι οι ιδιωτικές επιχειρήσεις δεν έχουν το δικαίωμα να της ζητούν να εφαρμόσει το άρθρο 16, παράγραφος 3. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή, όταν απαντά, όπως στην προκειμένη περίπτωση, σε αίτηση που υποβάλλει επιχειρηματίας βάσει της διατάξεως αυτής και με την οποία ζητεί την προσαρμογή του κατά πρόβλεψη υπολογισμού και της δασμολογικής ποσοστώσεως, ενεργεί από λόγους αβρότητας και μόνο.

8 Επιπλέον, αν η Επιτροπή δεν είχε απαντήσει, οι επιχειρηματίες δεν θα μπορούσαν να ασκήσουν προσφυγή κατά παραλείψεως. Κατά συνέπεια, σε περίπτωση απαντήσεως, δεν μπορούν να ασκήσουν προσφυγή ακυρώσεως.

9 Εν πάση περιπτώσει, το μέτρο εφαρμογής του άρθρου 16, παράγραφος 3, που ενδεχομένως θα είχε ληφθεί δεν θα αφορούσε την Camar και την Tico άμεσα και ατομικά, διότι το μέτρο αυτό θα είχε εφαρμοστεί υπέρ όλων των εισαγωγέων που είχαν πληγεί από τις πλημμύρες στη Σομαλία. Οι εν λόγω εταιρίες δεν μπορούν συνεπώς, κατά την Επιτροπή, να προσβάλουν την άρνηση θεσπίσεως τέτοιου μέτρου.

0 Εξάλλου, το έγγραφο των προσφευγουσών της 5ης Μαρτίου 1998 δεν εντάσσεται σε πλαίσιο συγκρίσιμο με το πλαίσιο εντός του οποίου θεσπίστηκαν στο παρελθόν τα μέτρα που είχαν ζητηθεί. Συγκεκριμένα, οι ιταλικές αρχές δεν υπέβαλαν επισήμως και εγγράφως τα στοιχεία που θα στήριζαν τους ισχυρισμούς των προσφευγουσών

και θα αποδείκνυαν, μεταξύ άλλων, τη ζημία που είχαν υποστεί οι επιχειρηματίες. Αντίθετα, μετά τις θύελλες Debbie, Iris, Luis και Marylin, οι ενδιαφερόμενες εθνικές αρχές είχαν σπεύσει να ενημερώσουν την Επιτροπή.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

91. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με πάγια νομολογία, «συνιστά πράξη ή απόφαση που μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως, κατά την έννοια του άρθρου 173 [της Συνθήκης], κάθε μέτρο του οποίου τα έννομα αποτελέσματα είναι δεσμευτικά και ικανά να επηρεάσουν τα συμφέροντα του προσφεύγοντος, μεταβάλλοντας κατά τρόπο σαφή τη νομική του θέση» (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 11ης Νοεμβρίου 1981, 60/81, IBM κατά Επιτροπής, Συλλογή 1981, σ. 2639, σκέψη 9, και της 22ας Απριλίου 1997, C-395/95 P, Geotronics κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I-2271, σκέψη 10· απόφαση του Πρωτοδικείου της 16ης Ιουλίου 1998, T-81/97, Regione Toscana κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-2889, σκέψη 21).
92. Επιπλέον, οσάκις μια απόφαση της Επιτροπής έχει αρνητικό χαρακτήρα, πρέπει να εκτιμάται σε σχέση προς τη φύση της αιτήσεως της οποίας αποτελεί την απάντηση (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 8ης Μαρτίου 1972, 42/71, Nordgetreide κατά Επιτροπής, Racc. 1972, σ. 105, σκέψη 5, και του Πρωτοδικείου της 22ας Οκτωβρίου 1996, T-330/94, Salt Union κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1475, σκέψη 32). Ειδικότερα, η άρνηση αποτελεί πράξη δυνάμενη να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως κατά την έννοια του άρθρου 173 της Συνθήκης, εφόσον η πράξη την οποία το όργανο αρνείται να εκδώσει θα μπορούσε να προσβληθεί βάσει της διατάξεως αυτής (απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Απριλίου 1988, 97/86, 193/86, 99/86 και 215/86, Αστερίς κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1988, σ. 2181, σκέψη 17, και προπαρατεθείσα απόφαση Salt Union κατά Επιτροπής, σκέψη 32).
93. Κατά συνέπεια, όταν, όπως εν προκειμένω, η αρνητική απόφαση της Επιτροπής αφορά την έκδοση κανονισμού, για να μπορούν οι πολίτες να προσβάλουν την απόφαση αυτή και να ζητήσουν την ακύρωσή της, πρέπει να αποδείξουν ότι, αν και δεν θα ήσαν αποδέκτες του εν λόγω κανονισμού, εντούτοις ο κανονισμός αυτός θα τους αφορούσε άμεσα και ατομικά.

94

Στην προκειμένη περίπτωση πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές. Όσον αφορά τη φύση της προσβαλλόμενης πράξης, επισημαίνεται ότι το έγγραφο της Επιτροπής της 23ης Απριλίου 1998 δεν αποτελεί απλώς έγγραφο αβρότητας. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή, με το έγγραφο αυτό, αφού προηγουμένως αξιολόγησε τα στοιχεία που διέθετε και τα στοιχεία που είχαν υποβάλει οι προσφεύγουσες, αποφάσισε να μην αυξήσει τη δασμολογική ποσόστωση κατ' εφαρμογήν του άρθρου 16, παράγραφος 3, του κανονισμού 404/93. Η πράξη αυτή αποτελεί την έκφραση σαφούς και οριστικής θέσεως της Επιτροπής επί των αιτήσεων που της είχαν υποβάλει οι προσφεύγουσες και είναι ικανή να επηρεάσει τη νομική θέση των προσφευγουσών, οι οποίες χάνουν έτσι κάθε πιθανότητα, λόγω του γεγονότος και μόνον της εκδόσεως της εν λόγω πράξεως, να λάβουν πιστοποιητικά εισαγωγής μπανανών τρίτων χωρών κατόπιν προσαρμογής της δασμολογικής ποσοτώσεως.

95

Υπό τις συνθήκες αυτές, το έγγραφο με το οποίο απορρίφθηκαν οι αιτήσεις αυξήσεως της δασμολογικής ποσοτώσεως παρήγαγε καθαυτό δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα και μπορεί συνεπώς να αποτελέσει το αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως.

96

Όσον αφορά το ζήτημα αν ο κανονισμός τον οποίο η Επιτροπή αρνήθηκε να εκδώσει θα αφορούσε άμεσα και ατομικά τις προσφεύγουσες, επισημαίνεται ότι ο κανονισμός αυτός, η εφαρμογή του οποίου δεν θα άφηνε καμία διακριτική ευχέρεια στις εθνικές αρχές, θα έπληττε τις προσφεύγουσες λόγω πραγματικής καταστάσεως που τις εξατομικεύει σε σχέση με κάθε άλλο πρόσωπο. Συγκεκριμένα, αντικείμενο των μέτρων που είχαν ζητήσει οι προσφεύγουσες από την Επιτροπή ήταν η παραχώρηση συμπληρωματικού αριθμού πιστοποιητικών εισαγωγής στους επιχειρηματίες που είχαν ζημιωθεί από τις πλημμύρες στη Σομαλία, ανάλογα με τη ζημία που είχαν υποστεί. Από τη δικογραφία όμως προκύπτει ότι η Camar ήταν η κυριότερη επιχείρηση εισαγωγής μπανάνας από τη Σομαλία μέχρι το 1997 και ότι η Tico τη διαδέχθηκε προσωρινά από το τέταρτο τρίμηνο του 1997. Επομένως, η μείωση των διαθέσιμων ποσοτήτων μπανάνας Σομαλίας κατά το τέταρτο τρίμηνο του 1997 και το πρώτο εξάμηνο του 1998 ζημίωσε ιδιαίτερα τις προσφεύγουσες, οι οποίες συνεπώς θα ήταν οι επιχειρήσεις που θα ωφελούνταν κυρίως από την αύξηση της δασμολογικής ποσοτώσεως. Υπό τις περιστάσεις αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η άρνηση της Επιτροπής να προσαρμόσει τη δασμολογική ποσόστωση δεν έπληξε τις προσφεύγουσες όπως ακριβώς κάθε άλλη επιχείρηση εισαγωγής μπανάνας Σομαλίας, αλλά τις ζημίωσε λόγω μιας πραγματικής καταστάσεως που τις εξατομικεύει σε σχέση με κάθε άλλον επιχειρηματία που δρούσε εντός της ίδιας αγοράς.

97 Κατόπιν των ανωτέρω, η προσφυγή πρέπει να κριθεί παραδεκτή.

Επί της ουσίας των προσφυγών στις υποθέσεις Τ-79/96 και Τ-260/97

98 Επί της ουσίας της υποθέσεως Τ-79/96 η προσφεύγουσα προβάλλει δύο ισχυρισμούς προς στήριξη της προσφυγής κατά παραλείψεως, οι οποίοι αφορούν, πρώτον, την παραβίαση της υποχρεώσεως ενέργειας, η οποία επιβαλλόταν με το άρθρο 30 του κανονισμού 404/93 προς διευκόλυνση της μεταβάσεως από τα διάφορα εθνικά συστήματα στην κοινή οργάνωση αγοράς, την οποία καθιέρωσε ο εν λόγω κανονισμός, και, δεύτερον, την υποχρέωση που υπείχε η Επιτροπή, για λόγους αναγόμενους στην αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων, έναντι των επιχειρηματιών που διέθεταν παραδοσιακά στο εμπόριο μπανάνες προελεύσεως ορισμένων χωρών ΑΚΕ και ορισμένων γαλλικών υπερπόντιων διαμερισμάτων που είχαν πληγεί από τις τροπικές θύελλες.

99 Επί της ουσίας της υποθέσεως Τ-260/97 η προσφεύγουσα προβάλλει επτά λόγους ακυρώσεως, οι οποίοι αφορούν, πρώτον, την εκ μέρους της Επιτροπής παράβαση του άρθρου 30, λόγω εσφαλμένης ερμηνείας του κανονισμού 404/93, δεύτερον, την παράβαση του άρθρου 30 λόγω εσφαλμένης εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών, τρίτον, την κατάχρηση εξουσίας λόγω της εσφαλμένης ερμηνείας του άρθρου 30 του κανονισμού 404/93, τέταρτον, την κατάχρηση εξουσίας λόγω εσφαλμένης εκτιμήσεως των πραγματικών συνθηκών, πέμπτον, την παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων, έκτον, την παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως, της αμεροληψίας και της διαφάνειας και, έβδομον, την προσβολή των θεμελιωδών δικαιωμάτων των επιχειρηματιών.

100 Η Επιτροπή αντικρούει όλους τους λόγους ακυρώσεως και τους ισχυρισμούς που προβάλλει η προσφεύγουσα επί της ουσίας των υποθέσεων Τ-79/96 και Τ-260/97.

01 Το Συμβούλιο, ενώ δηλώνει ότι δεν θέλει να λάβει θέση επί του ζητήματος της νομιμότητας της απόφασης της Επιτροπής που προσβάλλεται στην υπόθεση T-260/97, ανασκευάζει τον λόγο ακυρώσεως που στηρίζεται στην παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων και ζητεί την απόρριψη της προσφυγής ακυρώσεως που έχει ασκηθεί κατά της εν λόγω απόφασης. Το Συμβούλιο παρατηρεί ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η μεταχείρισή της από την Επιτροπή διέφερε από τη μεταχείριση των άλλων επιχειρηματιών που βρίσκονταν σε συγκρίσιμες καταστάσεις, καθόσον η θέση στην οποία περιήλθαν οι επιχειρηματίες που είχαν πληγεί από τις τροπικές θύελλες διέφερε από τη θέση της Camar.

02 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει εκ προοιμίου ότι η προσφεύγουσα ζητεί, τόσο με το αίτημα διαπιστώσεως της παραλείψεως στην υπόθεση T-79/96 όσο και με το ακυρωτικό αίτημα στην υπόθεση T-260/97, να αναγνωρισθεί ότι η Επιτροπή, είτε λόγω της αδράνειάς της στην πρώτη περίπτωση είτε λόγω της ρητής αρνήσεώς της στη δεύτερη, παρέβη την υποχρέωση ενέργειας την οποία υπείχε βάσει του άρθρου 30 του κανονισμού 404/93. Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η συνεξέταση των ισχυρισμών και λόγων ακυρώσεως που στηρίζονται στο άρθρο αυτό.

Επί του πρώτου ισχυρισμού στην υπόθεση T-79/96 και επί του πρώτου, του δεύτερου και του τρίτου λόγου ακυρώσεως στην υπόθεση T-260/97, οι οποίοι στηρίζονται στην παράβαση του άρθρου 30 του κανονισμού 404/93

— Επιχειρήματα των διαδίκων επί του πρώτου ισχυρισμού στην υπόθεση T-79/96

03 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι στην προκειμένη υπόθεση έπρεπε να επιτευχθούν οι ίδιοι σκοποί όπως αυτοί που επιδιώκονταν με τα μέτρα που ελήφθησαν κατόπιν των τροπικών θυελλών Debbie, Iris, Luis και Marylin (δηλαδή να διασφαλιστεί ο επαρκής εφοδιασμός της κοινοτικής αγοράς και να αποζημιωθούν οι πληγέντες επιχειρηματίες). Συγκεκριμένα, η πλήρης ή μερική έλλειψη μπανανών Σομαλίας είχε επιπτώσεις επί του εφοδιασμού της κοινοτικής αγοράς και ζημίωσε την Camar, η οποία ήταν, πριν από την έκρηξη του εμφυλίου πολέμου, η μόνη κοινοτική επιχείρηση εισαγωγής αυτών των παραδοσιακών μπανανών.

- 104 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι από την προπαρατεθείσα απόφαση Τ. Port (σκέψη 36) προκύπτει ότι το άρθρο 30 του κανονισμού 404/93 υποχρεώνει την Επιτροπή να επιλύει τις δυσχέρειες που ανακύπτουν μεν μετά την εγκαθίδρυση της κοινής οργανώσεως αγοράς, πλην όμως πηγάζουν από την προγενέστερη κατάσταση των εθνικών αγορών.
- 105 Στην προκειμένη περίπτωση, η έκδοση του κανονισμού 404/93 είχε ως αποτέλεσμα ότι η Camar δεν μπορούσε να αντικαταστήσει τις μπανάνες Σομαλίας με μπανάνες άλλης προελεύσεως. Κατόπιν δηλαδή της μειώσεως της σομαλικής παραγωγής κατά την περίοδο αυτή, δεν εισήγαγε πλέον μπανάνες από τη Σομαλία μεταξύ 1991 και 1993 και μετά την έναρξη της ισχύος της κοινής οργανώσεως δεν μπορούσε πλέον να αντικαταστήσει τις μπανάνες προελεύσεως Σομαλίας με μπανάνες ΑΚΕ ή με μπανάνες τρίτων χωρών.
- 106 Η Ιταλική Δημοκρατία, προσφεύγουσα, επισημαίνει ότι η κατάσταση της εταιρίας Camar εμπίπτει πλήρως στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 404/93, όπως ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο με την προπαρατεθείσα απόφαση Τ. Port.
- 107 Με την απόφαση αυτή το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η κατάσταση ενός και μόνον επιχειρηματία αρκεί για να υποχρεώσει την Επιτροπή να ενεργήσει κατά τα άρθρα 16, παράγραφος 3, και 30 του κανονισμού 404/93, εφόσον αποδεικνύεται ότι η αδράνεια της Επιτροπής μπορεί να παραβιάσει δικαίωμα που παρέχεται στον επιχειρηματία αυτόν από την κοινοτική έννομη τάξη.
- 108 Εξάλλου, για να εκτιμηθεί η ανάγκη λήψεως μέτρων κατά τον κανονισμό 404/93, δεν χρειάζεται να υπάρξει αναλογία μεταξύ της καταστάσεως των χωρών που επλήγησαν από τις συνέπειες των τροπικών θυελλών και από την κρίση στη Σομαλία, δηλαδή δεν είναι αναγκαίο, προς τον σκοπό εφαρμογής του άρθρου 30, να ήταν το ιταλικό εθνικό σύστημα που ίσχυε πριν από την εγκαθίδρυση της κοινής οργανώσεως αγοράς το ίδιο ακριβώς με το αντίστοιχο γαλλικό και το αντίστοιχο βρετανικό σύστημα. Αντίθετα από την Ιταλία, οι δύο αυτές χώρες αποτελούν χώρες παραγωγής μπανάνας. Είναι επομένως φυσικό ότι θα υπήρχαν διαφορές μεταξύ των προϊσχυσάντων εθνικών συστημάτων τους.

- 109 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι δεν είχε υποχρέωση να ενεργήσει εν προκειμένω, διότι η περίπτωση της προσφεύγουσας δεν ενέπιπτε, για πολλούς λόγους, στο άρθρο 30.
- 110 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι καταστάσεις τις οποίες αφορούσαν τα μέτρα που θεσπίστηκαν κατόπιν των τροπικών θυελλών δεν είναι ανάλογες με την κατάσταση στην οποία περιήλθε η προσφεύγουσα: πρώτον, τα εν λόγω μέτρα ήταν αναγκαία για τη διασφάλιση του εφοδιασμού της κοινοτικής αγοράς υπό εξαιρετικές περιστάσεις στις οποίες δεν ήταν άμεσα διαθέσιμες μεγάλες ποσότητες παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ. Αντίθετα, στην περίπτωση του εμφύλιου πολέμου στη Σομαλία, οι ενδιαφερόμενοι επιχειρηματίες έπρεπε να εφοδιαστούν μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα με παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ, ώστε να αντιμετωπίσουν μια κρίσιμη κατάσταση που διαρκούσε ήδη από πολλού. Δεύτερον, όπως προκύπτει από τη δεύτερη και την πέμπτη αιτιολογική σκέψη των παρατιθέμενων εν είδει παραδείγματος κανονισμών και της νομικής βάσεως που χρησιμοποιήθηκε για τους κανονισμούς αυτούς (άρθρα 16, παράγραφος 3, 20 και 30 του κανονισμού 404/93), τα μέτρα αυτά δικαιολογούνταν λόγω της υπάρξεως, στο πλαίσιο των προϊσχυσάντων εθνικών συστημάτων, μηχανισμών που διασφάλιζαν, σε περίπτωση συνδρομής εξαιρετικών περιστάσεων, τα συμφέροντα των πληγέντων επιχειρηματιών· αντίθετα, το ιταλικό σύστημα δεν προέβλεπε κανένα τέτοιο μηχανισμό.
- 111 Η καθής υποστηρίζει επιπλέον ότι οι δυσκολίες της προσφεύγουσας είναι αντίστοιχες προς τις δυσκολίες που συναντούσε στο παρελθόν κάθε επιχείρηση που δρούσε στην ελεύθερη αγορά. Η προσφεύγουσα μπορούσε να έχει επιλύσει τις δυσκολίες της αγοράζοντας αλλού παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ, οι οποίες, αντίθετα απ' ό,τι υποστηρίζει, δεν προορίζονται μόνο για τους παραδοσιακούς εισαγωγείς.
- 112 Συναφώς η καθής υποστηρίζει ότι η δυνατότητα αγοράς παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ προς αντικατάσταση των μπανανών Σομαλίας προκύπτει από το γεγονός, πρώτον, ότι οι εισαγωγές παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ κατά τη διάρκεια των ετών 1993 και 1994 υπολείπονταν των παραδοσιακών ποσοτήτων που είχαν καθοριστεί με τον κανονισμό και, δεύτερον, ότι διάφορες μη παραδοσιακές επιχειρήσεις, και όχι μόνον πολυεθνικές, άρχισαν τότε να πραγματοποιούν εξαγωγές από χώρες ΑΚΕ. Ως παράδειγμα η καθής αναφέρει την πολυεθνική Dole, η οποία άρχισε το 1994, όταν άρχισαν και πάλι να πραγματοποιούνται εισαγωγές μπανάνας από τη Σομαλία στην Ιταλία, να εισάγει τις μπανάνες αυτές.

- 113 Η Γαλλική Δημοκρατία, παρεμβαίνουσα, τονίζει ότι το άρθρο 30 του κανονισμού 404/93 δεν μπορεί να αποτελέσει τη νομική βάση της θεσπίσεως προσωρινών μέτρων για την αντιμετώπιση δυσχερειών που πηγάζουν από εμπόλεμη κατάσταση. Συγκεκριμένα, με την απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 1997, C-9/95, C-23/95 και C-156/95, Βέλγιο και Γερμανία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. I-645), το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι το άρθρο 30 του κανονισμού αυτού δεν έχει εφαρμογή επί των προβλημάτων που οφείλονται στις κλιματικές συνθήκες, διότι πρόκειται για παράγοντες που δεν έχουν σχέση με την καθιέρωση της κοινής οργανώσεως αγοράς. Το ίδιο κριτήριο πρέπει επίσης να ισχύσει για τα προβλήματα που δημιούργησε ο εμφύλιος πόλεμος στη Σομαλία.
- 114 Επιπλέον, οι δυσχέρειες που συνάντησε η Camar οφείλονται στη διάρκεια του εμφύλιου πολέμου στη Σομαλία και όχι στην έναρξη της ισχύος της κοινής οργανώσεως αγοράς. Το άρθρο 30 του κανονισμού 404/93, όπως ερμηνεύθηκε με την προπαρατεθείσα απόφαση T. Port, δεν έχει συνελώς εφαρμογή στην προκειμένη υπόθεση.
- Επιχειρήματα των διαδίκων επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως στην υπόθεση T-260/97
- 115 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, εκδίδοντας την προσβαλλόμενη απόφαση, δεν έλαβε υπόψη τη «βασική φιλοσοφία» του κανονισμού 404/93 και επομένως παρέβη το άρθρο 30.
- 116 Η παράβαση του άρθρου 30 αποδεικνύεται από την όγδοη αιτιολογική σκέψη της εν λόγω αποφάσεως, από την οποία η προσφεύγουσα συνάγει ότι η Επιτροπή θεωρεί ότι μόνον οι επιχειρηματίες της κατηγορίας Α μπορούν να λαμβάνουν συμπληρωματικά πιστοποιητικά για την εισαγωγή μπανανών τρίτων χωρών στο πλαίσιο της δασμολογικής ποσοτώσεως, όταν τα πιστοποιητικά που προορίζονται γι' αυτούς μειώνονται υπερβολικά λόγω της κατ' εξαίρεση μειώσεως της ποσότητας αναφοράς τους. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα τονίζει ότι, κατά την Επιτροπή πάντοτε, η υπερβολική μείωση της ποσότητας αναφοράς των επιχειρηματιών της κατηγορίας Β, έστω και αν τα πιστοποιητικά τρίτων χωρών τους παραχωρούνται επίσης σε συνάρτηση με την ποσότητα αυτή, δεν προκαλεί στους επιχειρηματίες αυτούς δυσχέρειες οφειλόμενες στη μετάβαση από τα προϋφιστάμενα συστήματα

στο κοινοτικό σύστημα, αλλ' έχει μόνον ως αποτέλεσμα να στερεί τους ενδιαφερόμενους επιχειρηματίες από ένα «δυναμικό όφελος» προβλεπόμενο από τη νέα οργάνωση των αγορών.

- 117 Η Επιτροπή ομολογεί ότι το άρθρο 30 του κανονισμού 404/93 εφαρμόζεται μόνο στις περιπτώσεις «εξαιρετικής αδικίας», τόσο ως προς τους επιχειρηματίες της κατηγορίας Α όσο και ως προς τους επιχειρηματίες της κατηγορίας Β. Εντούτοις, διευκρινίζει ότι το άρθρο 30 δεν πρέπει να εφαρμόζεται κατά τον ίδιο τρόπο στις δύο κατηγορίες επιχειρηματιών, αφού οι επιχειρηματίες της κατηγορίας Β μπορούν, αντίθετα απ' ό,τι οι επιχειρηματίες της κατηγορίας Α, να εισάγουν ελεύθερα μπανάνες ΑΚΕ, μέχρι να εξαντληθούν οι παραδοσιακές ποσότητες, και, επιπλέον, έχουν το αντικειμενικό πλεονέκτημα ότι το 30 % της δασμολογικής ποσοστώσεως προορίζεται γι' αυτούς.

— Επιχειρήματα των διαδίκων επί του δεύτερου λόγου ακυρώσεως στην υπόθεση T-260/97

- 118 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, εκδίδοντας την προσβαλλόμενη απόφαση, στηρίχθηκε σε εσφαλμένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, άρα παρέβη το άρθρο 30.
- 119 Κατά την προσφεύγουσα, η εσφαλμένη αυτή εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών έχει αποτυπωθεί στην έκτη, στην έβδομη και στην ένατη αιτιολογική σκέψη της αποφάσεως της 17ης Ιουλίου 1997. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, αντίθετα απ' ό,τι ισχυρίζεται η Επιτροπή, ο εμφύλιος πόλεμος στη Σομαλία, ο οποίος άρχισε στα τέλη του 1990, δεν είναι «κατά πολύ προγενέστερος» της εγκαθιδρύσεως της κοινής οργανώσεως της αγοράς μπανάνας, αφού με τον κανονισμό 404/93 η περίοδος 1989-1991 ελήφθη υπόψη ως πρώτη περίοδος αναφοράς. Τα αποτελέσματα του εμφύλιου πολέμου επί της παραγωγής και της εξαγωγής μπανάνας από τη Σομαλία επηρέασαν επομένως την ποσότητα αναφοράς της Camar από την έναρξη ήδη της ισχύος του κανονισμού.

- 120 Κατά συνέπεια, ακόμη και αν οι δυσχέρειές της απορρέουν από τον εμφύλιο πόλεμο, εντούτοις οφείλονται στη μετάβαση από τα εθνικά συστήματα στο κοινοτικό.
- 121 Εξάλλου, το γεγονός ότι οι εισαγωγές στην Κοινότητα από τις χώρες ΑΚΕ υπολείπονται των παραδοσιακών ποσοτήτων δεν σημαίνει ότι υπάρχουν διαθέσιμες παραδοσιακές ποσότητες. Το γεγονός αυτό μπορεί να εξαρτάται από διάφορους μετεωρολογικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες, από ζητήματα διοικητικής μέριμνας ή ακόμη και από γραφειοκρατικές δυσκολίες, όπως οι απορρέουσες από το άρθρο 14 του κανονισμού 1442/93.
- 122 Συναφώς, οι προπαρατεθείσες αποφάσεις T. Port και Βέλγιο και Γερμανία κατά Επιτροπής επιβεβαιώνουν, κατά την προσφεύγουσα πάντα, το γεγονός ότι κατά τον κρίσιμο χρόνο δεν υπήρχαν στην αγορά διαθέσιμες ποσότητες παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ ή κοινοτικής μπανάνας.
- 123 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει επίσης ότι ο ισχυρισμός ότι διάφορες επιχειρήσεις άρχισαν να εισάγουν στην Κοινότητα παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ ευθύς μετά την έναρξη της ισχύος της κοινής οργανώσεως αγοράς δεν στηρίζεται σε συγκεκριμένα στοιχεία. Αν τούτο αληθεύει, το γεγονός αυτό αφορά μόνον είτε τους εισαγωγείς που είχαν αποκτήσει συμμετοχές σε προϋφιστάμενες εταιρίες ή είχαν υποκαταστήσει τους τοπικούς παραγωγούς είτε πολυεθνικές επιχειρήσεις που διέθεταν επενδύσεις σε διάφορες χώρες και μπορούσαν να επιλύσουν εύκολα τα προβλήματα διοικητικής μέριμνας.
- 124 Κατά την προσφεύγουσα, το γεγονός ότι η εταιρία Dole άρχισε να εισάγει μπανάνες από τη Σομαλία δεν ασκεί καμία επιρροή επί της παρούσας υποθέσεως, διότι πρόκειται για πολυεθνική εταιρία που διαθέτει σημαντικά κεφάλαια και εγκαταστάθηκε στη χώρα αυτή όταν επικρατούσε χαώδης κατάσταση, η οποία κατέληξε στον εμφύλιο πόλεμο.

- 125 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι εκτίμησε ορθά τα πραγματικά περιστατικά της παρούσας υποθέσεως και ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 30. Ειδικότερα, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι οι δυσχέρειες εφοδιασμού της Camar δεν είναι συμφυείς προς τη μετάβαση από το εθνικό στο κοινοτικό σύστημα, αλλά οφείλονται στις στρατηγικές επιλογές της και, επιπλέον, δημιουργήθηκαν το 1991, όταν ίσχυε ακόμη το εθνικό σύστημα.
- 126 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η κοινή οργάνωση αγοράς ουδώς εμποδίζει την Camar να αντικαταστήσει τις μπανάνες Σομαλίας.
- 127 Επιπλέον, οι διοικητικές διατυπώσεις του κοινοτικού καθεστώτος ουδέποτε δημιούργησαν προβλήματα εφοδιασμού μετά την έναρξη ισχύος της κοινής οργάνωσης αγοράς.
- 128 Κατά συνέπεια, η προπαρατεθείσα απόφαση Βέλγιο και Γερμανία κατά Επιτροπής, με την οποία αναγνωρίστηκε ότι η Επιτροπή υποχρεούται να ενεργήσει υπό ορισμένες περιστάσεις, δεν έχει εφαρμογή στην περίπτωση της προσφεύγουσας, διότι η υποχρέωση αυτή αφορά μόνον την ανάγκη εφοδιασμού της κοινοτικής αγοράς, αν δημιουργηθεί εξαιρετική κατάσταση μετά την έναρξη ισχύος της κοινής οργάνωσης αγοράς.

— Επιχειρήματα των διαδίκων επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως στην υπόθεση T-260/97

- 129 Η προσφεύγουσα τονίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση ενέχει κατάχρηση εξουσίας, διότι η Επιτροπή, με την πέμπτη αιτιολογική σκέψη, ερμηνεύει εσφαλμένα το άρθρο 30, καθόσον εκθέτει ότι η εφαρμογή της διατάξεως αυτής δικαιολογείται μόνο στην περίπτωση κατά την οποία οι δυσχέρειες που συναντούν οι επιχειρήσεις θέτουν σε κίνδυνο την επιβίωσή τους. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει αντίθετα ότι από την προπαρατεθείσα απόφαση T. Port συνάγεται ότι οι μόνες προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 30 αφορούν την ύπαρξη δυσχερειών που οφείλονται, αφενός, στη

μετάβαση από τα εθνικά συστήματα στο κοινοτικό και, αφετέρου, στο γεγονός ότι οι δυσχέρειες αυτές δεν μπορούν να καταλογιστούν σε έλλειψη επιμέλειας των ενδιαφερομένων επιχειρηματιών.

- 130 Κατά την προσφεύγουσα, το Δικαστήριο χρησιμοποίησε την έκφραση «δυσχέρειες που απειλούν την επιβίωσή τους» αναφερόμενο στους ενδιαφερόμενους επιχειρηματίες, επειδή απαντούσε σε προδικαστικό ερώτημα εθνικού δικαστηρίου και επανέλαβε ευλόγως τη διατύπωση που είχε χρησιμοποιήσει το δικαστήριο αυτό.
- 131 Επιπλέον, εν προκειμένω ο κίνδυνος για την επιβίωση της επιχειρήσεως αποτελούσε προϋπόθεση για τη θέσπιση ενδεχομένως επειγόντων μέτρων και όχι για την εφαρμογή του άρθρου 30.
- 132 Εξάλλου, κατά την προσφεύγουσα πάντα, η ύπαρξη προϊσχύοντος εθνικού μηχανισμού για τη διασφάλιση, σε περίπτωση καταστροφής, των συμφερόντων των επιχειρηματιών που δρυσαν στον τομέα των παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ δεν αποτελεί προϋπόθεση της εφαρμογής του άρθρου 30 του κανονισμού 404/93.
- 133 Στην προκειμένη περίπτωση η Επιτροπή οφείλει να εφαρμόσει το άρθρο 30 σύμφωνα με τις ίδιες αρχές περί δικαιοσύνης που διαπνέουν την πρότασή της για τροποποίηση του κανονισμού 404/93 (COM/96/82 τελικό, ΕΕ 1996, C 121, σ. 15), στην οποία δεν περιέχεται καμία αναφορά στον κίνδυνο για την επιβίωση της επιχειρήσεως.
- 134 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, κατά πάγια νομολογία, μια απόφαση έχει ληφθεί κατά κατάχρηση εξουσίας μόνον όταν, βάσει αντικειμενικών κρίσιμων και συγκλινουσών ενδείξεων, προκύπτει ότι έχει ληφθεί προς επίτευξη σκοπών ξένων προς αυτούς που επικαλείται το όργανο που την εξέδωσε (απόφαση του Πρωτοδικείου της 22ας Μαρτίου 1995, T-586/93, Κοτζώνης κατά ΟΚΕ, Συλλογή Υπ.Υπ. 1995, σ. I-A-61 και II-665, σκέψη 73).

135 Καμία όμως από τις παρατηρήσεις που διατύπωσε η προσφεύγουσα δεν παρέχει την παραμικρή ένδειξη ως προς τους σκοπούς που θεωρεί ότι επιδιώκονται παρ'ανόμως με την απόφαση.

136 Όσον αφορά τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 30, η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από τη Γαλλική Κυβέρνηση, ισχυρίζεται ότι από την προπαρατεθείσα απόφαση T. Port και από την προπαρατεθείσα διάταξη της 21ης Μαρτίου 1997, Camar κατά Επιτροπής (σκέψεις 46 και 47), προκύπτει ότι ο κίνδυνος για την επιβίωση μιας επιχειρήσεως συνιστά αναγκαία προϋπόθεση για την εφαρμογή του άρθρου 30, διότι η μη τήρηση της προϋποθέσεως αυτής θα είχε ως αποτέλεσμα την αλλοίωση ολόκληρου του κοινοτικού συστήματος εισαγωγών μπανάνας.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

137 Με τους ανωτέρω τέσσερις ισχυρισμούς και λόγους ακυρώσεως, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται κυρίως ότι η Επιτροπή παρέβη εν προκειμένω το άρθρο 30 του κανονισμού 404/93, διότι δεν θέσπισε τα προβλεπόμενα από το άρθρο αυτό μέτρα, μολοντί ήταν υποχρεωμένη προς τούτο, αφού συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του.

138 Επιβάλλεται κατ' αρχάς να υπενθυμιστεί ότι το Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί, με την προπαρατεθείσα απόφαση T. Port (σκέψεις 35 έως 41), επί της ερμηνείας του άρθρου 30, διευκρινίζοντας τα εξής:

«Η εφαρμογή του άρθρου 30 τελεί υπό τον όρον ότι τα συγκεκριμένα μέτρα που οφείλει να λάβει η Επιτροπή θα έχουν ως στόχο να διευκολύνουν τη μετάβαση από τα εθνικά συστήματα προς την κοινή οργάνωση αγοράς και ότι θα είναι αναγκαία για τον σκοπό αυτόν.

Αυτά τα μεταβατικά μέτρα πρέπει να καθιστούν δυνατή την επίλυση των δυσχερειών που ανακύπτουν μετά την εγκαθίδρυση της κοινής οργάνωσης αγοράς, πλην όμως πηγάζουν από την κατάσταση των εθνικών αγορών, όπως είχε διαμορφωθεί πριν από την έκδοση του κανονισμού.

Η Επιτροπή οφείλει επίσης να λάβει υπόψη την κατάσταση των επιχειρηματιών που, στο πλαίσιο προγενέστερης του κανονισμού [404/93] εθνικής ρυθμίσεως, υιοθέτησαν ορισμένη συμπεριφορά και δεν ήταν σε θέση να προβλέψουν τις συνέπειες που θα είχε η συμπεριφορά αυτή μετά την εγκαθίδρυση της κοινής οργάνωσης αγοράς.

Κατά την εκτίμηση της αναγκαιότητας των μεταβατικών μέτρων, η Επιτροπή έχει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως, την οποία ασκεί κατά τη διαδικασία του άρθρου 27 του κανονισμού. Πάντως, όπως έκρινε το Δικαστήριο με τη (...) διάταξη [της 29ης Ιουνίου 1993, C-280/93 R], Γερμανία κατά Συμβουλίου [Συλλογή 1993, σ. I-3667], σκέψη 47, η Επιτροπή ή, ενδεχομένως, το Συμβούλιο οφείλουν να παρεμβαίνουν αν αυτό απαιτείται για την αντιμετώπιση των δυσχερειών που συνδέονται με τη μετάβαση από τα εθνικά συστήματα στην κοινή οργάνωση αγοράς.

Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ελέγξει τη νομιμότητα των πράξεων ή των παραλείψεων των κοινοτικών οργάνων.

Η παρέμβαση των κοινοτικών οργάνων επιβάλλεται ιδίως αν η μετάβαση προς την κοινή οργάνωση αγοράς προσβάλλει τα προστατευόμενα από το κοινοτικό δίκαιο θεμελιώδη δικαιώματα ορισμένων επιχειρηματιών, όπως είναι το δικαίωμα της κυριότητας και το δικαίωμα της ελεύθερης ασκήσεως των επαγγελματικών δραστηριοτήτων.

Οσάκις οι προσωρινές δυσχέρειες ανακύπτουν από την προ της ενάρξεως της ισχύος του κανονισμού συμπεριφορά των επιχειρηματιών, είναι απαραίτητο η συμπεριφορά αυτή να μπορεί να χαρακτηριστεί ως μαρτυρούσα συνήθη επιμέλεια, τόσο από τη

σκοπία της προϊσχύσασας εθνικής ρυθμίσεως όσο και της προοπτικής της θεσπίσεως της κοινής οργανώσεως της αγοράς, εφόσον αυτή ήταν γνωστή στους οικείους επιχειρηματίες.»

139 Δεδομένου ότι με τη σκέψη 35 της προπαρατεθείσας αποφάσεως T. Port αναφέρονται απλώς τα χαρακτηριστικά των μέτρων που οφείλει να λάβει η Επιτροπή (τα μέτρα αυτά πρέπει να είναι αναγκαία και λειτουργικά) και δεν αμφισβητείται ότι οι δυσχέρειες που συνάντησε η προσφεύγουσα δεν απορρέουν από τη συμπεριφορά που επέδειξε πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού (σκέψη 41), πρέπει να γίνει δεκτό, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στις σκέψεις 36 και 38 της ίδιας αποφάσεως, ότι συντρέχουν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 30 του κανονισμού 404/93, αν η προσφεύγουσα συνάντησε δυσχέρειες οφειλόμενες στη μετάβαση από το εθνικό σύστημα στο κοινοτικό και αν για την επίλυση των δυσχερειών αυτών απαιτείται να ενεργήσει η Επιτροπή.

140 Όσον αφορά τις δυσχέρειες εφοδιασμού, τις οποίες επικαλείται η προσφεύγουσα, επισημαίνεται κατ' αρχάς ότι το ιταλικό σύστημα που ίσχυε πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού 404/93 ήταν σαφώς ελαστικότερο από το κοινοτικό σύστημα, όσον αφορά τη δυνατότητα υποκαταστάσεως μεταξύ των πηγών εφοδιασμού με μπανάνες. Όπως τονίζει η προσφεύγουσα, την οποία δεν αντικρούει η Επιτροπή, το ιταλικό σύστημα επέτρεπε την ατελή εισαγωγή μπανανών ΑΚΕ χωρίς κανένα ποσοτικό περιορισμό. Επιπλέον, αν και το ιταλικό σύστημα προέβλεπε ποσόστωση για την εισαγωγή μπανανών τρίτων χωρών, οι επιχειρηματίες μπορούσαν να εκμεταλλευθούν την ποσόστωση αυτή χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι ποσότητες και η προέλευση των μπανανών που είχαν εισαγάγει κατά τα προηγούμενα έτη. Αντίθετα, η κοινή οργάνωση της αγοράς μπανάνας, την οποία καθιέρωσε ο κανονισμός 404/93, προβλέπει, πρώτον, ότι οι μπανάνες ΑΚΕ δεν μπορούν να εισέρχονται ατελώς στην κοινοτική αγορά παρά μόνο μέχρι την εξάντληση των παραδοσιακών ποσοτήτων ή της δασμολογικής ποσοστώσεως και, δεύτερον, ότι οι επιχειρηματίες δεν μπορούν να λαμβάνουν πιστοποιητικά εισαγωγής παρά μόνον ανάλογα με την προέλευση των μπανανών (Κοινότητα, παραδοσιακές χώρες ΑΚΕ, τρίτες χώρες και μη παραδοσιακές χώρες ΑΚΕ) και σε συνάρτηση με τις ποσότητες που έχουν εισαγάγει κατά μέσον όρο κατά τη διάρκεια ορισμένης περιόδου αναφοράς. Επιβάλλεται επομένως η διαπίστωση ότι η καθιέρωση της κοινής οργανώσεως αγοράς μείωσε τις δυνατότητες εισαγωγών που παρείχε η ιταλική ρύθμιση που ίσχυε πριν από τον κανονισμό 404/93.

141. Επιπλέον, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας Elmer με τις προτάσεις που ανέπτυξε στις προπαρατεθείσες υποθέσεις Βέλγιο και Γερμανία κατά Επιτροπής (σημείο 35), «για έναν επιχειρηματία που έχασε τις συνηθισμένες προμήθειες από κοινοτικές μπανάνες ή παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ, θα είναι δύσκολο να τις αντικαταστήσει με άλλες προμήθειες κοινοτικών μπανανών ή παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ». Πράγματι, οι παραγωγοί κοινοτικής μπανάνας ή παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ προτιμούν να χρησιμοποιούν τα συνηθισμένα δίκτυα διαθέσεως της παραγωγής τους πριν πωλήσουν τις μπανάνες τους σε επιχειρηματίες που θέλουν να τις αγοράσουν λόγω της υπέρξεως ειδικών ποσοτώσεων, αλλά συνδέονται κατά κανόνα με ανταγωνιστή παραγωγό. Κατά συνέπεια, οι επιχειρηματίες που ζημώθηκαν λόγω της απώλειας των παραδοσιακών πηγών εφοδιασμού τους με μπανάνες ΑΚΕ είναι αναγκασμένοι να εισαγάγουν μπανάνες τρίτων χωρών και μη παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ. Για να μπορούν όμως να προβούν στην εισαγωγή, πρέπει να είναι σε θέση να λάβουν πιστοποιητικά εισαγωγής μπανανών τέτοιας προελεύσεως που να αντιστοιχούν στις ποσότητες των οποίων η εισαγωγή έχει καταστεί αδύνατη (σημείο 35 των προτάσεων). Το Δικαστήριο αναφέρθηκε ρητά στα σημεία αυτά των προτάσεων για να καταλήξει στην εν λόγω υπόθεση ότι ήταν πράγματι δύσκολο για τους επιχειρηματίες να εφοδιαστούν με κοινοτικές μπανάνες ή με παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ (βλ. σκέψη 52 της αποφάσεως).
142. Τέλος, διαπιστώνεται ότι, για να καταστεί δυνατή η διάθεση στην αγορά μπανανών ΑΚΕ εντός των ορίων των παραδοσιακών ποσοτήτων ή της ποσοτώσεως, καθώς και των κοινοτικών μπανανών, των οποίων το κόστος παραγωγής υπερβαίνει αισθητά το κόστος παραγωγής των μπανανών τρίτων χωρών, ο κανονισμός δημιούργησε ένα σύστημα που υποβοηθεί το εμπόριο των μπανανών αυτών. Λόγω του συστήματος αυτού οι επιχειρηματίες συναντούν ακόμη μεγαλύτερες δυσχέρειες προκειμένου να βρουν παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ από προμηθευτές με τους οποίους δεν έχουν ακόμη δεσμούς. Κατά το άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 404/93, οι επιχειρηματίες που εισάγουν παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ έχουν συμφέρον να δημιουργούν δεσμούς με τους παραγωγούς και να εξασφαλίζουν ετησίως τη μεγαλύτερη δυνατή ποσότητα μπανάνας αυτού του είδους, αφού, αν ληφθούν υπόψη οι κατά παράδοση εισαγόμενες στην Κοινότητα ποσότητες, τους παρέχεται το δικαίωμα να επωφελούνται του 30 % της δασμολογικής ποσοτώσεως που προβλέπεται για την εισαγωγή μπανάνας τρίτων χωρών ή μη παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η Επιτροπή αναγνώρισε ότι ήταν ενδεχόμενο να συναντήσει δυσχέρειες η Camar λόγω της ενάρξεως της ισχύος του κοινοτικού καθεστώτος.
143. Επιβάλλεται συνεπώς η διαπίστωση ότι οι δυσχέρειες που συνάντησε η προσφεύγουσα στον εφοδιασμό της με μπανάνες, έστω και αν έχουν σχέση με τον

εμφύλιο πόλεμο που εξερράγη στη Σομαλία στα τέλη του 1990, αποτελούν άμεση συνέπεια της εγκαθιδρύσεως της κοινής οργανώσεως αγοράς, αφού το καθεστώς αυτό είχε πράγματι ως συνέπεια την αντικειμενική και σημαντική μείωση των δυνατοτήτων που παρείχε στην Camar το προϊσχύσαν ιταλικό σύστημα να καλύψει το έλλειμμα στην προσφορά μπανάνας από τη Σομαλία. Οι δυσχέρειες αυτές είχαν συνεπώς σοβαρότατες συνέπειες ως προς τις δυνατότητες συνεχίσεως των οικονομικών δραστηριοτήτων της Camar και έθεσαν σε κίνδυνο τη συνέχιση των δραστηριοτήτων αυτών. Κατά συνέπεια, αποτελούσαν «σημαντικές δυσκολίες», οι οποίες συμβάλλουν στη γένεση της υποχρεώσεως της Επιτροπής να θεσπίσει τα κρινόμενα ως αναγκαία μέτρα, υπό την έννοια του άρθρου 30 του κανονισμού 404/93, όπως διασαφηνίστηκε με τη σκέψη 38 της προπαρατεθείσας αποφάσεως T. Port.

144 Κατά συνέπεια, απομένει να εξακριβωθεί κατά πόσον τα μέτρα που ζήτησε η προσφεύγουσα για να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες αυτές ήταν αναγκαία ή αν οι δυσκολίες αυτές μπορούσαν να υπερνικηθούν με άλλον τρόπο.

145 Επιβάλλεται εκ προοιμίου η διαπίστωση ότι, όπως τόνισε το Δικαστήριο με τη σκέψη 38 της προπαρατεθείσας αποφάσεως T. Port, η Επιτροπή έχει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως της αναγκαιότητας των μεταβατικών μέτρων. Κατά συνέπεια, ο δικαστικός έλεγχος της νομιμότητας της ασκήσεως της ανωτέρω αρμοδιότητας πρέπει να περιορίζεται στον έλεγχο του αν η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής ενέχει προδήλο σφάλμα ή κατάχρηση εξουσίας και του αν η οικεία διοικητική αρχή δεν ενήργησε προδήλως καθ' υπέρβαση της εξουσίας εκτιμήσεως που είχε.

146 Συναφώς η καθής ισχυρίζεται ότι υπήρχε εναλλακτική λύση έναντι των μέτρων που ζήτησε η προσφεύγουσα. Η καθής υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα μπορούσε να επιλύσει τις δυσχέρειές της στα πλαίσια της λειτουργίας της αγοράς, αγοράζοντας δηλαδή παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ άλλης καταγωγής, ώστε να μπορεί να τις εισαγάγει ατελώς. Κατά την άποψή της, η προσφεύγουσα μπορούσε να εισαγάγει στην Κοινότητα παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ, αφού οι εισαγωγές από τις χώρες ΑΚΕ από την 1η Ιουλίου 1993 και εντεύθεν υπολείπονταν συνεχώς των παραδοσιακών ποσοτήτων που προέβλεπε το παράρτημα του κανονισμού 404/93. Η ύπαρξη της δυνατότητας αυτής επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι και άλλοι επιχειρηματίες άρχισαν να εισάγουν αυτό το είδος μπανάνας μετά την έναρξη ισχύος του εν λόγω κανονισμού.

147 Όσον αφορά το επιχείρημα περί μη εξαντλήσεως των παραδοσιακών ποσοτήτων, είναι προφανές ότι το γεγονός ότι οι εισαγωγές από τις χώρες ΑΚΕ παρέμειναν από την 1η Ιουλίου 1993 σε επίπεδα κατώτερα των ποσοτήτων που καθορίστηκαν με το παράρτημα του κανονισμού 404/93 δεν σημαίνει ότι υπήρχαν παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ που μπορούσαν να εισαχθούν στην Κοινότητα από την προσφεύγουσα. Συγκεκριμένα, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι οι παραδοσιακές ποσότητες που μπορούσαν να εισαχθούν προσδιορίστηκαν βάσει της υψηλότερης ποσότητας που εξήγαγε κατά τη διάρκεια των προηγούμενων του 1991 ετών κάθε χώρα ΑΚΕ που αποτελούσε παραδοσιακό προμηθευτή της Κοινότητας. Κατά συνέπεια, οι ποσότητες αυτές δεν αντιστοιχούν στο πραγματικό επίπεδο παραγωγής αυτών των χωρών ΑΚΕ ούτε συνελπώς στις ποσότητες που μπορούσαν πράγματι να εισαχθούν κατά την περίοδο 1994-1996. Επιπλέον, όπως παρατήρησε η προσφεύγουσα, οι εισαγωγές μπανάνας εξαρτώνται πάντοτε από ορισμένες περιστάσεις που επηρεάζουν την παραγωγή ή την εξαγωγή, όπως είναι τα μετεωρολογικά φαινόμενα και τα προβλήματα στη μεταφορά.

148 Όσον αφορά το επιχείρημα περί εισόδου νέων επιχειρηματιών στην αγορά, η Επιτροπή, απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, αφενός, ανέφερε τις εξής επιχειρήσεις: Del Monte, Diprosol, Ibanema, Select A (εισαγωγές από την Ακτή Ελεφαντόδοντος), Exodom (εισαγωγές από το Καμερούν), Fyffes (εισαγωγές από τα Υπήνεμα Νησιά), Tico (εισαγωγές από τη Σομαλία) και Dole (εισαγωγές από την Ιαμαϊκή και, υπό την επωνυμία Comafrika, από τη Σομαλία) και, αφετέρου, δήλωσε ότι, κατά τις εκτιμήσεις της, οι επιχειρήσεις αυτές είχαν εισαγάγει το 1997 από τις χώρες ΑΚΕ 25 % περίπου του συνόλου των κοινοτικών εισαγωγών. Πρέπει να τονισθεί ότι η παρατήρηση με την οποία επιδιώκεται να αποδειχθεί ότι ορισμένοι επιχειρηματίες άρχισαν πράγματι να εισάγουν μπανάνες χωρών ΑΚΕ μετά την έναρξη της ισχύος του κανονισμού 404/93 ουδόλως αναιρεί τη διαπίστωση ότι οι επιχειρηματίες που, όπως η προσφεύγουσα, χάνουν τις συνήθεις πηγές εφοδιασμού τους με παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ συναντούν δυσχέρειες για να τις αντικαταστήσουν. Επιβάλλεται επίσης η διαπίστωση ότι τα στοιχεία που παρέθεσε η Επιτροπή για το 1997 δεν ασκούν καμία επιρροή επί της εκτιμήσεως των δυνατοτήτων εισαγωγής από τις χώρες ΑΚΕ κατά την περίοδο κατά την οποία δημιουργήθηκαν οι σοβαρές δυσχέρειες της προσφεύγουσας, δηλαδή κατά τα έτη 1994, 1995 και 1996.

149 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η Επιτροπή, κρίνοντας ότι η Camar ήταν σε θέση να υπερνικήσει, βασιζόμενη στη λειτουργία της αγοράς, τις σημαντικές δυσχέρειες που συναντούσε λόγω της μεταβάσεως από το ιταλικό εθνικό σύστημα στο κοινοτικό, υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως. Συγκεκριμένα, η θέσπιση από την Επι-

τροπή μεταβατικών μέτρων κατά το άρθρο 30 ήταν το μόνο μέσο για την αντιμετώπιση των δυσχερειών που συναντούσε η προσφεύγουσα. Κατά συνέπεια, η θέσπιση των μέτρων αυτών ήταν προδήλως αναγκαία.

- 150 Η ορθότητα του ανωτέρω συμπεράσματος δεν αναιρείται από το επιχείρημα της Επιτροπής ότι το άρθρο 30 του κανονισμού 404/93, όπως ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο με την προπαρατεθείσα απόφαση T. Port, δεν της επιβάλλει την υποχρέωση να ενεργήσει παρά μόνο στην περίπτωση κατά την οποία οι εισαγωγείς μπανάνας συναντούν δυσχέρειες που όχι μόνον είναι συμφυείς με τη μετάβαση από το εθνικό σύστημα στο κοινοτικό, αλλά απειλούν επίσης την επιβίωσή τους.
- 151 Επιβάλλεται η παρατήρηση ότι το Δικαστήριο, με τη σκέψη 43 της προπαρατεθείσας αποφάσεως T. Port, έκρινε ότι το άρθρο 30 μπορεί να επιβάλει στην Επιτροπή «να ρυθμίζει κανονιστικώς τις περιπτώσεις υπερβολικής χαλεπότητας που οφείλονται στο γεγονός ότι ορισμένοι εισαγωγείς μπανάνας από τρίτες χώρες ή μη παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ αντιμετωπίζουν δυσχέρειες που απειλούν την επιβίωσή τους.» Εντούτοις, τούτο δεν σημαίνει ότι η Επιτροπή δεν έχει υποχρέωση ενέργειας παρά μόνο στις περιπτώσεις αυτές. Συγκεκριμένα, η ερμηνεία αυτή θα προσέκρουε στο γράμμα του άρθρου 30, το οποίο, όπως υπογραμμίστηκε ήδη, προβλέπει ότι η Επιτροπή λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την υπερνίκηση των «σημαντικών δυσκολιών», και θα ήταν ασυμβίβαστη προς τις αρχές της χρηστής διοικήσεως και της προστασίας της ελεύθερης ασκήσεως των επαγγελματικών δραστηριοτήτων. Εξάλλου, η αναφορά στην απειλή για την επιβίωση του επιχειρηματία οφειλόταν στην ιδιαιτερότητα του προδικαστικού ερωτήματος (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση T. Port, σκέψη 23).
- 152 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, ο πρώτος ισχυρισμός στην υπόθεση T-79/96 και ο πρώτος, ο δεύτερος και ο τρίτος λόγος ακυρώσεως στην υπόθεση T-260/97 πρέπει να γίνουν δεκτοί.
- 153 Από τα ανωτέρω προκύπτει, χωρίς να χρειάζεται να εξεταστούν οι λοιποί ισχυρισμοί και λόγοι ακυρώσεως, ότι το αίτημα διαπιστώσεως, στην υπόθεση T-79/96, του ότι η

Επιτροπή παρέλειψε παρανόμως να λάβει τα αναγκαία μέτρα βάσει του άρθρου 30 του κανονισμού 404/93 και το αίτημα διαπιστώσεως, στην υπόθεση T-260/97, της ελλείψεως νομιμότητας της απόφασής της Επιτροπής της 17ης Ιουλίου 1997, με την οποία η Επιτροπή αρνήθηκε να θεσπίσει τα ζητούμενα μέτρα, είναι βάσιμα.

Επί της ουσίας της προσφυγής στην υπόθεση T-117/98

- 154 Οι προσφεύγουσες προβάλλουν τέσσερις λόγους ακυρώσεως, από τους οποίους οι τρεις αφορούν την παράβαση του άρθρου 16, παράγραφος 3, του κανονισμού 404/93, καθόσον η Επιτροπή, πρώτον, παρέβη τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου αυτού, δεύτερον, παρέλειψε να εξετάσει τα αποτελέσματα των εξαιρετικών περιστάσεων που αναφέρονται στο άρθρο αυτό και, τρίτον, παρέλειψε να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 27 του εν λόγω κανονισμού. Ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως αφορά την παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που αφορά την παράβαση των προϋποθέσεων εφαρμογής του άρθρου 16, παράγραφος 3, του κανονισμού 404/93

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 155 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι παράνομη, για τον λόγο ότι αντιβαίνει προς το άρθρο 16, παράγραφος 3, του κανονισμού 404/93. Κατά τις προσφεύγουσες, εν προκειμένω πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 16, παράγραφος 3, δηλαδή ο κίνδυνος ελλιπούς εφοδιασμού της κοινοτικής αγοράς και η ύπαρξη απρόβλεπτου γεγονότος που επηρεάζει την παραγωγή κοινοτικών και παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ.

- 156 Το κλιματικό φαινόμενο «El Niño», το οποίο περιγράφηκε από τον διεθνή Τύπο, σε έκθεση της FSAU (Food Security Assessment Unit for Somalia), οργανισμού που λειτουργεί υπό την αιγίδα του FAO (Food & Agriculture Organization), και από την εταιρία εισαγωγής μπανάνας Somalfruit, αποτελεί, κατά τις προσφεύγουσες, απρόβλεπτο γεγονός.
- 157 Ο κίνδυνος ελλειπούς εφοδιασμού της κοινοτικής αγοράς αποδεικνύεται από το γεγονός ότι, κατά το τελευταίο εξάμηνο του 1997 και το πρώτο εξάμηνο του 1998, η σομαλική παραγωγή, που είχε εν τω μεταξύ φθάσει το επίπεδο της παραδοσιακής ποσότητας, μειώθηκε στο ήμισυ λόγω αυτού του σοβαρού και απρόβλεπτου κλιματικού γεγονότος. Το τέταρτο τρίμηνο του 1997 εισήχθησαν από τη Σομαλία μόνο 1 970 τόνοι μπανάνας, ενώ οι επιχειρηματίες είχαν ζητήσει άδειες για 9 000 τόνους. Με τον κατά πρόβλεψη υπολογισμό του 1997, η Επιτροπή είχε εκτιμήσει την παραγωγή της Σομαλίας σε 60 000 τόνους. Η Επιτροπή ενέμεινε επί της εκτιμήσεως αυτής στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα διάταξη της 21ης Μαρτίου 1997, Camar κατά Επιτροπής. Εξάλλου, οι προβλέψεις για τις εισαγωγές του 1998 από τη Σομαλία ανέρχονταν σε 30 000 τόνους.
- 158 Η καθής ισχυρίζεται ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 16, παράγραφος 3, δηλαδή ο κίνδυνος ελλειπούς εφοδιασμού της κοινοτικής αγοράς και η ύπαρξη εξαιρετικών περιστάσεων που να επηρεάζουν την παραγωγή κοινοτικής μπανάνας και παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ.
- 159 Όσον αφορά τον εφοδιασμό της κοινοτικής αγοράς, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η πλημμύρες στη Σομαλία κατά τη διάρκεια του 1997 δεν επηρέασαν την κατάσταση που επικρατούσε στην κοινοτική αγορά.
- 160 Όσον αφορά τη δεύτερη προϋπόθεση, η καθής ισχυρίζεται ότι δεν είναι δυνατή η διάκριση μεταξύ, αφενός, των ζημιών που οφείλονται στα κλιματικά φαινόμενα και, αφετέρου, των λοιπών δυσχερειών κατά την εξαγωγή μπανάνας από τη Σομαλία, που οφείλονταν κυρίως στην κακή λιμενική υποδομή και στα προβλήματα μεταφοράς.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 161 Με τον πρώτο αυτό λόγο ακυρώσεως, οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι κατά το τελευταίο τρίμηνο του 1997 και τα δύο πρώτα τρίμηνα του 1998 πληρούνταν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 16, παράγραφος 3, του κανονισμού 404/93 λόγω των επιπτώσεων που είχε το κλιματικό φαινόμενο «El Niño» επί της σομαλικής παραγωγής.
- 162 Όσον αφορά τις προϋποθέσεις εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως, επιβάλλεται να υπενθυμιστεί ότι η διάταξη αυτή, όπως ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο, υποχρεώνει τα όργανα να προσαρμόσουν τη δασμολογική ποσόστωση αν διαπιστωθεί τέτοια ανάγκη κατά τη διάρκεια της περιόδου εμπορίας, προκειμένου να ληφθούν υπόψη εξαιρετικές περιστάσεις που επηρεάζουν ιδίως τις συνθήκες των εισαγωγών (προ-παρατεθείσα απόφαση T. Port, σκέψη 27, και διάταξη του Δικαστηρίου της 29ης Ιουνίου 1993, C-280/93 R, Γερμανία κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1993, σ. I-3667, σκέψη 44). Επιπλέον, αναθεώρηση της ποσοτώσεως αυτής κατά τη διάρκεια της περιόδου εμπορίας επιβάλλεται μόνον αν, λόγω εξαιρετικών περιστάσεων, η παραγωγή κοινοτικής μπανάνας και οι εισαγωγές παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ υπολείπονται των προβλέψεων ή αν η πραγματική κατανάλωση μπανάνας εντός της Κοινότητας υπερβαίνει αυτές τις προβλέψεις (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση T. Port, σκέψη 31).
- 163 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι για την εφαρμογή του άρθρου 16, παράγραφος 3, πρέπει να πληρούνται συγχρόνως δύο προϋποθέσεις: πρώτον, η συνδρομή εξαιρετικής περιστάσεως που να επηρεάζει την παραγωγή κοινοτικής μπανάνας ή τις εισαγωγές παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ και, δεύτερον, η επέλευση κινδύνου ελλιπούς εφοδιασμού της κοινοτικής αγοράς με μπανάνες.
- 164 Όσον αφορά την πρώτη προϋπόθεση, δεν αμφισβητείται ότι το 1997 και το 1998 σημειώθηκαν στη Σομαλία ασυνήθιστες πλημμύρες λόγω του κλιματικού φαινομένου «El Niño». Πρέπει να γίνει δεκτό ότι το γεγονός αυτό πληροί την πρώτη προϋπόθεση εφαρμογής του άρθρου 16, παράγραφος 3.

- 165 Κατά του συμπεράσματος αυτού η Επιτροπή δεν μπορεί να αντιτάξει ότι δεν είναι δυνατή η διάκριση μεταξύ, αφενός, των ζημιών που οφείλονται στα κλιματικά φαινόμενα και, αφετέρου, των λοιπών δυσχερειών κατά την εξαγωγή μπανάνας από τη Σομαλία, που οφείλονταν κυρίως στην κακή λιμενική υποδομή και στα προβλήματα μεταφοράς.
- 166 Συναφώς, αρκεί να επισημανθεί, πρώτον, ότι το επιχείρημα αυτό αφορά την ποσοτική εκτίμηση του ελλειπούς εφοδιασμού και όχι την ύπαρξη κινδύνου ελλειπούς εφοδιασμού· δεύτερον, όπως ορθώς παρατήρησαν οι προσφεύγουσες, η Επιτροπή φαίνεται ότι μπορούσε να κάνει διάκριση μεταξύ των ζημιών που οφείλονταν στα κλιματικά προβλήματα και των λοιπών δυσχερειών, αν λάμβανε υπόψη τις εισαγωγές του 1996 από τη Σομαλία, δηλαδή του έτους κατά το οποίο η υποδομή για τη φόρτωση στα πλοία και για τη μεταφορά ήταν η ίδια και δεν υπήρχαν τα κλιματικά προβλήματα.
- 167 Όσον αφορά τη δεύτερη προϋπόθεση, επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι δεν είναι αναγκαίο να αποδείξουν οι προσφεύγουσες την ύπαρξη ελλειπούς εφοδιασμού της κοινοτικής αγοράς, αλλά αρκεί να αποδείξουν ότι υπήρχε κίνδυνος ελλειπούς εφοδιασμού. Η δήλωση των προσφευγουσών, η οποία δεν αντικρούστηκε από την Επιτροπή, ότι κατά το τελευταίο τρίμηνο του 1997 και το πρώτο εξάμηνο του 1998 είχαν μειωθεί σημαντικά οι εισαγωγές μπανάνας από τη Σομαλία αποτελεί αποδεικτικό στοιχείο ικανό να στηρίξει τους ισχυρισμούς τους περί υπάρξεως τέτοιου κινδύνου για την ιταλική αγορά στο σύνολό της, άρα για ένα σημαντικό μέρος της κοινοτικής αγοράς. Αντίθετα, η Επιτροπή δεν προσκόμισε στοιχεία ικανά να αντικρούσουν τους ισχυρισμούς αυτούς, όταν διευκρίνισε, απαντώντας σε έγγραφη ερώτηση του Πρωτοδικείου, ότι ο εφοδιασμός της κοινοτικής αγοράς μπορούσε να θεωρηθεί επαρκής το 1997, αν ληφθεί υπόψη ότι σε σχέση με το 1996, κατόπιν της μείωσης των εισαγωγών παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ κατά 94 000 τόνους (από τους οποίους οι 3 522 τόνοι προέρχονταν από τη Σομαλία) και της αυξήσεως της κοινοτικής ζήτησεως κατά 86 000 τόνους, η κοινοτική παραγωγή αυξήθηκε κατά 126 000 τόνους περίπου και οι εισαγωγές από τις τρίτες χώρες κατά 64 000 τόνους περίπου.
- 168 Πρώτον, όσον αφορά την αύξηση της παραγωγής της κοινοτικής μπανάνας το 1997, επισημαίνεται ότι η Επιτροπή δεν εξήγησε πώς η αύξηση αυτή μπορούσε να αντι-

σταθμίσει τη μείωση των εισαγωγών από τη Σομαλία το 1998. Δεύτερον, σε σχέση με την αύξηση των εισαγωγών από τις τρίτες χώρες το 1997 σε σχέση με το 1996, επιβάλλεται κατ' ανάγκη η διαπίστωση ότι από τα στοιχεία που προσκόμισε η ίδια η Επιτροπή προκύπτει ότι οι εισαγωγές αυτές δεν εξάντλησαν το 1997 τη δασμολογική ποσόστωση που είχε καθοριστεί με τον κατά πρόβλεψη υπολογισμό· δεν θα μπορούσε επομένως να υποστηριχθεί ότι υπήρξε αύξηση, έναντι των προβλέψεων, ικανή να καλύψει την ενδεχόμενη μείωση του εφοδιασμού.

- 169 Επιπλέον, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, αν η Επιτροπή, όπως φαίνεται να προκύπτει από την απάντησή της, στηρίχθηκε, όσον αφορά την εκτίμηση του κινδύνου ελλιπούς εφοδιασμού της αγοράς το 1998, σε στοιχεία που αφορούσαν την παραγωγή κοινοτικής μπανάνας το 1997, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή του άρθρου 16 του κανονισμού 404/93. Συγκεκριμένα, όπως διευκρίνισε το Δικαστήριο με την προπαρατεθείσα απόφαση T. Port (σκέψη 31), η αύξηση της παραγωγής κοινοτικής μπανάνας που μπορεί να ληφθεί υπόψη για την αντιστάθμιση της μείωσης των εισαγωγών παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ ορισμένου έτους πρέπει να έχει σημειωθεί σε σχέση με τον κατ' εκτίμηση υπολογισμό του ίδιου έτους και όχι σε σχέση με την παραγωγή του προηγούμενου έτους.
- 170 Τέλος, αν ληφθεί υπόψη ότι η Επιτροπή, όπως ομολόγησε η ίδια κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, παραλαμβάνει κάθε εβδομάδα τα στοιχεία που αφορούν την κατάσταση που επικρατεί στην αγορά μπανάνας, είναι ακατανόητο το γιατί το κοινοτικό αυτό όργανο δεν προσκόμισε ποτέ, καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, στοιχεία σχετικά με τον εφοδιασμό της κοινοτικής αγοράς το 1998 για να αντικρούσει τους ισχυρισμούς των προσφευγουσών. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή, στηριζόμενη μόνο στα στοιχεία που αφορούσαν το 1997, ενίσχυσε την αποδεικτική δύναμη των στοιχείων που προσκόμισαν οι προσφεύγουσες σχετικά με την κατάσταση της αγοράς το 1998.
- 171 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι στην προκειμένη υπόθεση πληρούται επίσης η δεύτερη προϋπόθεση για την εφαρμογή του άρθρου 16, παράγραφος 3.

- 172 Κατά συνέπεια, ο λόγος ακυρώσεως αυτός πρέπει να γίνει δεκτός.
- 173 Δεδομένου ότι έγινε δεκτός ο πρώτος λόγος ακυρώσεως στην υπόθεση T-117/98, η προσφυγή ακυρώσεως πρέπει να κριθεί βάσιμη, χωρίς να χρειάζεται να εξεταστούν οι λοιποί λόγοι ακυρώσεως.

Επί των αγωγών αποζημιώσεως

Στην υπόθεση T-79/96

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 174 Η ενάγουσα ζητεί, με την αγωγή της, να υποχρεωθεί η Κοινότητα, σύμφωνα με τα άρθρα 178 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 235 ΕΚ) και 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ), να την αποζημιώσει για τη ζημία που υπέστη λόγω της μη θεσπίσεως από την Επιτροπή των αναγκαίων μέτρων κατά το άρθρο 30 του κανονισμού 404/93.
- 175 Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι τα επιχειρήματα που διατύπωσε σχετικά με το παραδεκτό και το βάσιμο της προσφυγής κατά παραλείψεως αποδεικνύουν το βάσιμο της αγωγής αποζημιώσεως.

- 176 Ειδικότερα, η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της ζημίας που υπέστη και της συμπεριφοράς της Επιτροπής απορρέει από το γεγονός ότι η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να εξεύρει λύση στις δυσχέρειες που συναντούσε η ενάγουσα για να αντικαταστήσει τις εισαγωγές της μπανανών Σομαλίας και οι οποίες οφείλονταν αποκλειστικά και μόνο στη μετάβαση από το εθνικό σύστημα στο κοινοτικό.
- 177 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από τη Γαλλική Κυβέρνηση, ισχυρίζεται ότι καμία από τις προϋποθέσεις της γενέσεως εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας, δηλαδή το παράνομο της συμπεριφοράς, το υποστατό της ζημίας και η αιτιώδης συνάφεια, δεν αποδείχθηκε κατά νόμον επαρκώς από την ενάγουσα.
- 178 Όσον αφορά το παράνομο της συμπεριφοράς που της καταλογίζεται, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, δεδομένου ότι το επίδικο ζήτημα είναι η παράλειψη εκδόσεως πράξεως κανονιστικής φύσεως και μάλιστα πράξεως που θα αφορούσε τον τομέα της κοινής γεωργικής πολιτικής, οι προϋποθέσεις γενέσεως της ευθύνης της Κοινότητας πρέπει να ερμηνεύονται στενά (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 25ης Μαΐου 1978, 83/76 και 94/76, 4/77, 15/77 και 40/77, HNL κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1978, σ. 381, και της 4ης Οκτωβρίου 1979, 238/78, Ireks-Arkady κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 451· απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Σεπτεμβρίου 1995, T-571/93, Lefebvre κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-2379). Εν πάση περιπτώσει, οι προϋποθέσεις αυτές δεν πληρούνται στην προκειμένη υπόθεση, διότι η Επιτροπή ούτε παρέβη το άρθρο 30 του κανονισμού 404/93 ούτε παραβίασε την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων.
- 179 Όσον αφορά το υποστατό της ζημίας, η Επιτροπή τονίζει ότι η ενάγουσα δεν απέδειξε, με το δικόγραφο της αγωγής της, τη ζημία που ισχυρίζεται ότι υπέστη ούτε προσδιόρισε το ύψος της ζημίας αυτής.
- 180 Όσον αφορά την αιτιώδη συνάφεια, η καθής ισχυρίζεται ότι δεν αποδείχθηκε η ύπαρξή της, διότι η δυσχέρεια της ενάγουσας να αντικαταστήσει τις μπανάνες Σομαλίας μπορεί να εξαρτιόταν από ποικίλους παράγοντες· η ενάγουσα μπορούσε να υπερνηκίσει τις δυσχέρειες αυτές, όπως ακριβώς άλλοι επιχειρηματίες, οι οποίοι

άρχισαν μετά την έναρξη της ισχύος του κανονισμού 404/93 να εισάγουν μπανάνες ΑΚΕ, και συγκεκριμένα μπανάνες Σομαλίας.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

181 Κατά το άρθρο 19 του Οργανισμού (ΕΚ) του Δικαστηρίου, το οποίο έχει εφαρμογή στη διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου δυνάμει του άρθρου 46, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού αυτού, και κατά το άρθρο 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, το δικόγραφο της προσφυγής πρέπει να αναφέρει, μεταξύ άλλων, το αντικείμενο της διαφοράς και να περιέχει συνοπτική έκθεση των ισχυρισμών των οποίων γίνεται επίκληση. Για να πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές, το δικόγραφο με το οποίο ζητείται η αποκατάσταση της ζημίας που ο ενάγων ισχυρίζεται ότι του προκάλεσε ένα κοινοτικό όργανο πρέπει να περιλαμβάνει τα στοιχεία που επιτρέπουν τον προσδιορισμό της συμπεριφοράς που προσάπτει ο ενάγων στο θεσμικό όργανο, των λόγων για τους οποίους θεωρεί ότι υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της συμπεριφοράς και της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη, καθώς και του χαρακτήρα και της εκτάσεως της ζημίας αυτής. Αντίθετα, το αίτημα για την καταβολή κάποιας αποζημιώσεως στερείται της αναγκαίας σαφήνειας και πρέπει, συνακόλουθα, να θεωρείται απαράδεκτο (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Δεκεμβρίου 1971, 5/71, Aktien-Zuckerfabrik Schöppenstedt κατά Συμβουλίου, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 1025, σκέψη 9, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Ιουλίου 1990, T-64/89, Automec κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. II-367, σκέψη 73).

182 Δυνάμει του άρθρου 113 του Κανονισμού Διαδικασίας, το Πρωτοδικείο μπορεί οποτεδήποτε να εξετάσει αυτεπαγγέλτως το απαράδεκτο για λόγους δημοσίας τάξεως, έναν δε τέτοιο λόγο απαράδεκτου αποτελεί το ελλιπές περιεχόμενο του δικογράφου της προσφυγής ή αγωγής (προπαρατεθείσα απόφαση Automec κατά Επιτροπής, σκέψη 74).

183 Με το δικόγραφο της αγωγής η ενάγουσα περιορίστηκε στον ισχυρισμό ότι η ζημία της οφειλόταν στο γεγονός ότι, κατόπιν της ενάρξεως της ισχύος της κοινής οργανώσεως της αγοράς μπανάνας, περιήλθε σε αδυναμία αντικαταστάσεως των

μπανανών Σομαλίας με μπανάνες άλλης καταγωγής και δεν είχε παρά περιορισμένες μόνο δυνατότητες να λάβει πιστοποιητικά εισαγωγής στο πλαίσιο της κατηγορίας Β. Η ενάγουσα υποστηρίζει επιπλέον ότι δεν έλαβε κανένα πιστοποιητικό εισαγωγής από το 1995 και εντεύθεν.

- 184 Τα στοιχεία αυτά δεν καθιστούν δυνατή την εκτίμηση της εκτάσεως της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη η ενάγουσα.
- 185 Κατά συνέπεια, η αγωγή αποζημιώσεως στην υπόθεση Τ-79/96 πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

Στην υπόθεση Τ-260/97

Επί του παραδεκτού

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 186 Με την αγωγή η ενάγουσα ζητεί να υποχρεωθεί η Κοινότητα, σύμφωνα με τα άρθρα 178 και 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης, να την αποζημιώσει για τη ζημία που υπέστη λόγω της απόφασης που έλαβε η Επιτροπή στις 23 Απριλίου 1998 να μη θεωρήσει, δυνάμει του άρθρου 30 του κανονισμού 404/93, τα έτη 1988 έως 1990 ως περίοδο αναφοράς για τον καθορισμό των ποσοτήτων που θα αφορούσαν πιστοποιητικά εισαγωγής μπανάνας τρίτων χωρών και μη παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ κατηγορίας Β.

187 Εντούτοις, δεδομένου ότι δεν είναι δυνατόν μέχρι σήμερα να προσδιοριστεί το ύψος της εν λόγω ζημίας, κυρίως επειδή συνεχίζεται η πρόκληση ζημίας, η ενάγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο να αποφανθεί μόνον επί της υπέρξεως ζημίας, το ύψος της οποίας θα προσδιοριστεί με εξώδικη συμφωνία μεταξύ της ίδιας και της Επιτροπής και/ή του Συμβουλίου ή, σε περίπτωση μη επιτεύξεως συμφωνίας, από το Πρωτοδικείο σε μεταγενέστερη διαδικασία.

188 Κατά την Επιτροπή, η οποία υποστηρίζεται από το Συμβούλιο, το αίτημα αυτό είναι απαράδεκτο, καθόσον η ενάγουσα ούτε προσδιόρισε τη φύση της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη ούτε προέβη σε εκτίμηση της ζημίας αυτής ούτε απέδειξε την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της συμπεριφοράς της Επιτροπής και της ζημίας (απόφαση του Πρωτοδικείου της 9ης Ιανουαρίου 1996, T-575/923, Koelman κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1, σκέψη 97).

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

189 Όπως υπενθυμίστηκε με τη σκέψη 181, το δικόγραφο της αγωγής αποζημιώσεως για ζημία που ο ενάγων ισχυρίζεται ότι του προκάλεσε ένα κοινοτικό όργανο πρέπει να περιέχει τα στοιχεία που επιτρέπουν τον προσδιορισμό του χαρακτήρα και της εκτάσεως της ζημίας.

190 Συναρκώς η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι η ζημία αυτή οφείλεται στο ότι της παραχωρήθηκαν για το 1997 και για τα μεταγενέστερα έτη λιγότερα πιστοποιητικά εισαγωγής κατηγορίας Β απ' ό,τι θα της είχαν παραχωρηθεί αν η Επιτροπή είχε θεωρήσει ως περίοδο αναφοράς, κατόπιν εφαρμογής του άρθρου 30 του κανονισμού 404/93, τα έτη 1988 έως 1990.

191 Συνεπώς η ενάγουσα προσδιόρισε επαρκώς, αφενός, τη συμπεριφορά που προσάπτει στο κοινοτικό όργανο, δηλαδή την άρνηση της Επιτροπής να προσαρμόσει την ποσότητα αναφοράς της ενάγουσας για το 1997 και τα μεταγενέστερα έτη κατά

παράβαση του άρθρου 30 του κανονισμού 404/93 και, αφετέρου, τους λόγους για τους οποίους θεωρεί ότι υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη και της συμπεριφοράς της Επιτροπής, η οποία και μόνο είχε την εξουσία και το καθήκον να παρέμβει για την επίλυση των δυσχερειών της.

- 192 Όσον αφορά την έκταση της ζημίας, υπενθυμίζεται ότι, όπως δέχθηκε το Δικαστήριο με την απόφαση της 2ας Ιουνίου 1976, 56/74 έως 60/74, *Kampffmeyer* κ.λπ. κατά Επιτροπής και Συμβουλίου (Συλλογή τόμος 1976, σ. 291, σκέψη 6):

«(...) το άρθρο 215 της Συνθήκης δεν αποκλείει τη δυνατότητα προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου για να διαπιστωθεί η ευθύνη της Κοινότητας για ζημία επικείμενη και προβλεπτή με επαρκή βεβαιότητα, έστω και αν η ζημία δεν μπορεί ακόμη να υπολογιστεί αριθμητικώς με ακρίβεια.

Για την αποτροπή σοβαρότερων ζημιών μπορεί να είναι σκόπιμη η προσφυγή στη δικαιοσύνη μόλις υπάρξει βεβαιότητα ως προς τα γενεσιουργά αίτια της ζημίας.»

- 193 Το Δικαστήριο κατέληξε ότι, όταν η ζημία που μπορεί να προκύψει από την πραγματική και νομική κατάσταση είναι επικείμενη, ο ενάγων μπορεί να επιφυλαχθεί ως προς τον ακριβή προσδιορισμό της ζημίας που θα πρέπει ενδεχομένως να αποκαταστήσει η Κοινότητα και να περιοριστεί συνεπώς να ζητήσει τη διαπίστωση της ευθύνης της Κοινότητας (προπαρατεθείσα απόφαση *Kampffmeyer* κ.λπ. κατά Επιτροπής και Συμβουλίου, σκέψη 8).

- 194 Στην προκειμένη περίπτωση όμως, από τη δικογραφία προκύπτει ότι η ζημία που ισχυρίζεται ότι υπέστη η ενάγουσα οφείλεται στο ότι της παραχωρήθηκαν για το 1997 πέντε φορές λιγότερα πιστοποιητικά κατηγορίας Β απ' ό,τι θα της είχαν παραχωρηθεί αν είχε ληφθεί υπόψη η περίοδος πριν από τον εμφύλιο πόλεμο, καθώς και ότι η κατάσταση αυτή πρόκειται να διαρκέσει μέχρι την αποκατάσταση της ποσότητας αναφοράς κατόπιν της κατάλληλης προσαρμογής. Επιπλέον, με το

υπόμνημα απαντήσεως, η ενάγουσα πρόσθεσε, χωρίς να διαψευσθεί από την Επιτροπή, ότι η τιμή αγοράς των πιστοποιητικών κατηγορίας Β ισούται με 200 περίπου ECU ανά τόνο. Τέλος, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι δεν έχει καθοριστεί μέχρι σήμερα η κατόπιν προσαρμογής ποσότητα αναφοράς της ενάγουσας. Συγκεκριμένα, με τον κανονισμό 2362/98, ως περίοδος αναφοράς για τις εισαγωγές του 1999 στο πλαίσιο της δασμολογικής ποσοστώσεως και της ποσοστώσεως παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ επελέγησαν τα έτη 1994 έως 1996. Επιπλέον, δυνάμει των κανονισμών 2268/99 250/2000 και 1077/2000, η ίδια περίοδος αναφοράς ισχύει και για το πρώτο, το δεύτερο και το τρίτο τρίμηνο του 2000.

195 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Πρωτοδικείο φρονεί ότι, αν και η ενάγουσα δεν προσδιόρισε αριθμητικά τη ζημία που ισχυρίζεται ότι υπέστη, εντούτοις παρέσχε στοιχεία βάσει των οποίων μπορεί να προβλεφθεί η έκταση της ζημίας αυτής με επαρκή βεβαιότητα.

196 Κατά συνέπεια, το αίτημα της ενάγουσας περί διαπιστώσεως της ευθύνης της Κοινότητας είναι παραδεκτό.

Επί του βασίμου της αγωγής αποζημιώσεως

— Επιχειρήματα των διαδίκων

197 Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι η συνδρομή των προϋποθέσεων γενέσεως εξωσυμβατικής ευθύνης της Επιτροπής προκύπτει από τα επιχειρήματα που διατύπωσε σε σχέση με το βάσιμο της προσφυγής ακυρώσεως. Εντούτοις, δεδομένου ότι η σημερινή παράνομη κατάσταση εξακολουθεί να προκαλεί ζημίες και συνεπώς είναι αδύνατος ο ακριβής προσδιορισμός της ζημίας, το Πρωτοδικείο δεν πρέπει να αποφανθεί παρά μόνον επί του υποστατού της ζημίας. Η ζημία οφείλεται στο γεγονός ότι στην ενάγουσα παραχωρήθηκαν, για το 1997, το 1998 και τα μεταγενέστερα έτη μέχρι την αποκατάσταση της ποσότητας αναφοράς κατόπιν της κατάλληλης προσαρμογής, πέντε φορές λιγότερα πιστοποιητικά κατηγορίας Β απ' ό,τι θα της είχαν παραχωρηθεί αν είχε ληφθεί υπόψη η περίοδος πριν από τον εμφύλιο πόλεμο. Το

κατώτατο όριο της ζημίας αντιστοιχεί προς το αντίτιμο της μεταβίβασης των πιστοποιητικών κατηγορίας Β και ισούται, σύμφωνα με δήλωση του αντιπροσώπου της Επιτροπής στην επιτροπή «Μπανάνες» της ειδικής επιτροπής «Γεωργία», με 200 περίπου ECU ανά τόνο (παράρτημα της προσωρινής εκθέσεως, την οποία ενέκρινε η ειδική επιτροπή «Γεωργίας» κατά τη συνεδρίασή της της 9ης και της 10ης Φεβρουαρίου 1998).

- 198 Επικουρικά, η ενάγουσα υποστηρίζει ότι, αν γινόταν δεκτό ότι η Επιτροπή δεν διαθέτει την αναγκαία εξουσία για να επιλύσει την περίπτωση της, το συμπέρασμα θα ήταν κατ' ανάγκη ότι ο κανονισμός 404/93 είναι παράνομος, αφού επέτρεψε την ύπαρξη τέτοιου νομικού κενού· κατά συνέπεια, το Συμβούλιο θα είχε ευθύνη για τη ζημία της, καθόσον είναι το όργανο που εξέδωσε τον ανωτέρω κανονισμό.
- 199 Η Επιτροπή εκθέτει ότι, στην προκειμένη περίπτωση, δεν πληρούνται καμία από τις αναγκαίες προϋποθέσεις για τη γένεση ευθύνης της Κοινότητας, διότι η ενάγουσα δεν απέδειξε ούτε το παράνομο της συμπεριφοράς της ούτε το υποστατό της ζημίας ούτε την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της συμπεριφοράς και της ζημίας.
- 200 Ειδικότερα, πρώτον, η Επιτροπή παρατηρεί ότι το Πρωτοδικείο έχει ήδη αποφανθεί, με απόφαση που αφορούσε εξωσυμβατική ευθύνη, επί της παραβίασεως της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω της εκδόσεως του κανονισμού 404/93 και το συμπέρασμά του ήταν ότι ο κανονισμός αυτός είναι νόμιμος (απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 1996, T-521/93, Atlanta κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1707, σκέψεις 46 έως 50). Δεύτερον, η ενάγουσα δεν εξήγησε καθόλου σε τι συνίστατο η παραβίαση η οποία πρόσβαλε τα συμφέροντά της.
- 201 Το Συμβούλιο ισχυρίζεται ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις γενέσεως της εξωσυμβατικής ευθύνης του. Υπενθυμίζει ότι, κατά πάγια νομολογία, όταν πρό-

κείται για κανονιστικές πράξεις που προϋποθέτουν επιλογές οικονομικής πολιτικής, η ευθύνη της Κοινότητας γεννάται μόνον εφόσον συντρέχει κατάφωρη παράβαση κανόνων δικαίου υπέρτερης ισχύος που προστατεύουν τους ιδιώτες. Ειδικότερα, σε κανονιστικό πλαίσιο όπως είναι το πλαίσιο της προκειμένης υποθέσεως, όπου πρόκειται για την εφαρμογή της κοινής γεωργικής πολιτικής, η ευθύνη της Κοινότητας δεν γεννάται παρά μόνον αν το οικείο κοινοτικό όργανο ενήργησε κατά πρόδηλη και σοβαρή υπέρβαση των ορίων που τίθενται στην άσκηση των εξουσιών του.

202 Κατά το Συμβούλιο όμως, η ενάγουσα δεν διατύπωσε κανένα επιχείρημα από το οποίο να αποδεικνύεται ότι η έκδοση του κανονισμού 404/93, και συγκεκριμένα των άρθρων 19, παράγραφος 2, και 30 του κανονισμού αυτού, ή η μη θέσπιση ειδικών διατάξεων για την προσαρμογή της ποσότητας αναφοράς των επιχειρηματιών που αντιμετώπιζαν δυσκολίες συνιστούν σοβαρή και πρόδηλη υπέρβαση των ορίων της εξουσίας εκτιμήσεως του Συμβουλίου.

203 Εν πάση περιπτώσει, η ενάγουσα δεν προσκόμισε, κατά το Συμβούλιο, κανένα πραγματικό στοιχείο σχετικά με το υποστατό της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη και σχετικά με την ύπαρξη αιτώδους συνάφειας μεταξύ της συμπεριφοράς του Συμβουλίου και της ζημίας αυτής.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

204 Κατά πάγια νομολογία, η στοιχειοθέτηση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας προϋποθέτει ότι ο ενάγων αποδεικνύει το παράνομο της συμπεριφοράς που προσάπτει στο οικείο κοινοτικό όργανο, το υποστατό της ζημίας και την ύπαρξη αιτώδους συνάφειας μεταξύ της συμπεριφοράς αυτής και της προβαλλομένης ζημίας (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Σεπτεμβρίου 1982, 26/81, *Oleifici Mediterranei* κατά ΕΟΚ, Συλλογή 1982, σ. 3057, σκέψη 16, και αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 11ης Ιουλίου 1996, T-175/94, *International Procurement Services* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-729, σκέψη 44, της 16ης Οκτωβρίου 1996, T-336/94, *Efisol* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1343, σκέψη 30, της 11ης Ιου-

λίου 1997, Τ-267/94, *Oleifici Italiani* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. ΙΙ-1239, σκέψη 20, και της 29ης Ιανουαρίου 1998, Τ-113/96, *Dubois et Fils* κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. ΙΙ-125, σκέψη 54).

205 Όσον αφορά ειδικότερα την ανάλυση της προϋποθέσεως σχετικά με την ύπαρξη παράνομης συμπεριφοράς, υπενθυμίζεται ότι κάθε παραβίαση του δικαίου στον τομέα των διοικητικών πράξεων συνιστά παρανομία ικανή να στοιχειοθετήσει την ευθύνη της Κοινότητας (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Απριλίου 1997, Τ-390/94, *Schröder κ.λπ.* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. ΙΙ-501, σκέψη 51).

206 Στην προκειμένη όμως υπόθεση, η απόφαση της 17ης Ιουλίου 1997, με την οποία η Επιτροπή αρνήθηκε να θεσπίσει προσωρινά μέτρα προκειμένου η ετήσια ποσότητα που είχε παραχωρηθεί στην ενάγουσα για τη χορήγηση πιστοποιητικών εισαγωγής παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ να υπολογιστεί σε σχέση με τις ποσότητες που είχε εμπορευθεί η ενάγουσα κατά τα έτη 1988, 1989 και 1990 — έστω και αν η απόφαση αυτή βασίζεται στο άρθρο 30 του κανονισμού 404/93, το οποίο απονέμει στο κοινοτικό αυτό όργανο ευρεία εξουσία εκτιμήσεως (σκέψη 38 της προπαρατεθείσας αποφάσεως *T. Port*) —, έχει εντούτοις τον χαρακτήρα ατομικής αποφάσεως και επομένως αποτελεί διοικητική πράξη. Κατά συνέπεια, αφού η εν λόγω απόφαση εκδόθηκε κατά παράβαση του άρθρου 30, πληρούται η πρώτη προϋπόθεση της γενέσεως ευθύνης της Επιτροπής.

207 Όσον αφορά τη δεύτερη προϋπόθεση γενέσεως ευθύνης της Κοινότητας, δηλαδή το υποστατό της ζημίας, υπενθυμίζεται ότι, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω στη σκέψη 192, η νομολογία του Δικαστηρίου επιτρέπει την άσκηση αγωγής αποζημιώσεως που να στηρίζεται σε μέλλουσα, αλλά επαρκώς βεβαία ζημία. Κατά συνέπεια, όταν έχει ασκηθεί αγωγή με την οποία ζητείται, όπως εν προκειμένω, να αναγνωρισθεί η υποχρέωση της Κοινότητας να αποκαταστήσει μέλλουσα ζημία, αρκεί η γενεσιουργός αιτία της εν λόγω ζημίας να υφίσταται ήδη κατά τον χρόνο ασκήσεως της προσφυγής και η ζημία αυτή να είναι επικείμενη και να μπορεί να προβλεφθεί με επαρκή βεβαιότητα, έστω και αν δεν μπορεί ακόμη να προσδιοριστεί με ακριβή αριθμητικά στοιχεία.

- 208 Οι προϋποθέσεις αυτές όμως πληρούνται στην προκειμένη υπόθεση. Συγκεκριμένα, η αιτία της ζημίας που υποστηρίζει ότι υπέστη η ενάγουσα, δηλαδή η εκ μέρους της Επιτροπής παράβαση του άρθρου 30 του κανονισμού 404/93, υφίστατο ήδη κατά τον χρόνο της ασκήσεως της αγωγής και οι επιζήμιες συνέπειες της παραβάσεως αυτής, δηλαδή η παραχώρηση στην ενάγουσα λιγότερων πιστοποιητικών εισαγωγής απ' ό,τι θα της είχαν παραχωρηθεί σε περίπτωση ορθής εφαρμογής του άρθρου 30 του κανονισμού 404/93, ήσαν, κατά τον κρίσιμο χρόνο, επικείμενες και προβλέψιμες ενόψει της επικρατούσας πραγματικής καταστάσεως και του ισχύοντος δικαίου. Κατά συνέπεια, πληρούται επίσης η δεύτερη προϋπόθεση γενέσεως ευθύνης της Κοινότητας.
- 209 Τέλος, όσον αφορά την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της εκ μέρους της Επιτροπής παραβάσεως του δικαίου και της ζημίας της ενάγουσας, επισημαίνεται ότι η προϋπόθεση αυτή πληρούται, διότι, αν η Επιτροπή είχε θεσπίσει τα μεταβατικά μέτρα βάσει του άρθρου 30 του κανονισμού 404/93, η Camar θα διέθετε μεγαλύτερο αριθμό πιστοποιητικών εισαγωγής και δεν θα είχε υποστεί επομένως τη ζημία για την οποία άσκησε την αγωγή.
- 210 Κατά συνέπεια, η απόφαση της Επιτροπής της 17ης Ιουλίου 1997 έχει ως αποτέλεσμα τη γένεση εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας και, συνεπώς, η αγωγή αποζημιώσεως στην υπόθεση T-260/97 είναι βάσιμη.
- 211 Όσον αφορά την αποκατάσταση της ζημίας της ενάγουσας, το Πρωτοδικείο καλεί τους διάδικους να επιδιώξουν, λαμβάνοντας υπόψη την παρούσα απόφαση, την επίτευξη συμφωνίας, εντός προθεσμίας έξι μηνών, ως προς το ποσό της αποζημιώσεως για το σύνολο της ζημίας που πρέπει να αποκατασταθεί. Αν δεν επιτευχθεί συμφωνία, οι διάδικοι θα υποβάλουν στο Πρωτοδικείο, εντός της προθεσμίας αυτής, τα αιτήματά τους ως προς το ύψος της αποζημιώσεως (απόφαση του Πρωτοδικείου της 16ης Απριλίου 1997, T-20/94, Hartmann κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-595, σκέψη 145).

- 212 Αφού διαπιστώθηκε η ευθύνη της Κοινότητας λόγω της δράσεως της Επιτροπής, παρέλκει η έκδοση αποφάσεως επί της ευθύνης του Συμβουλίου, την οποία επικαλέστηκε επικουρικά η ενάγουσα.

Στην υπόθεση Τ-117/98

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 213 Με την αγωγή τους οι ενάγουσες ζητούν να υποχρεωθεί η Κοινότητα, σύμφωνα με τα άρθρα 178 και 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης, να τις αποζημιώσει για τη ζημία που υπέστησαν λόγω της αποφάσεως της Επιτροπής της 23ης Απριλίου 1998, με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση προσαρμογής της δασμολογικής ποσοτώσεως κατόπιν των πλημμυρών στη Σομαλία, την οποία είχαν υποβάλει οι ενάγουσες βάσει του άρθρου 16, παράγραφος 3, του κανονισμού 404/93.
- 214 Οι ενάγουσες ισχυρίζονται ότι το παράνομο της συμπεριφοράς της Επιτροπής προκύπτει από τα επιχειρήματα που διατύπωσαν σχετικά με το βάσιμο της προσφυγής ακυρώσεως. Όσον αφορά την αιτιώδη συνάφεια, ισχυρίζονται ότι η ζημία που υπέστησαν εξαρτάται άμεσα από την απόφαση της Επιτροπής να μην παρέμβει σε μια περίπτωση στην οποία είχε την υποχρέωση να παρέμβει. Όσον αφορά τη ζημία, δεδομένου ότι η σημερινή παράνομη κατάσταση εξακολουθεί να προξενεί ζημιές και, επομένως, είναι αδύνατη η ακριβής εκτίμηση των ζημιών αυτών, το Πρωτοδικείο δεν πρέπει να αποφανθεί παρά μόνον επί του υποστατού της ζημίας αυτής.
- 215 Η Επιτροπή αμφισβητεί ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις γενέσεως εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας, αφού, πρώτον, δεν τέλεσε καμία από τις παραβάσεις που της καταλογίζονται, δεύτερον, δεν υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της

συμπεριφοράς της και της ζημίας που ισχυρίζονται ότι υπέστησαν οι ενάγουσες, διότι οι ζημίες στις οποίες αναφέρονται οφείλονται στις πλημμύρες, τις οποίες δεν μπορεί να εξαλείψει η Επιτροπή, και, τέλος, οι ενάγουσες δεν προσδιόρισαν το ύψος της ζημίας και δεν εξέθεσαν σαφώς τους αντικειμενικούς λόγους που τις εμπόδιζαν να υποβάλουν τα σχετικά αριθμητικά στοιχεία, τουλάχιστον μέχρι τον χρόνο της ασκήσεως της αγωγής τους (διάταξη του Πρωτοδικείου της 1ης Ιουλίου 1994, T-505/93, Οσόπιο κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1994, σ. I-A-179 και II-581).

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

216 Όπως υπενθυμίστηκε ανωτέρω στη σκέψη 181, το δικόγραφο με το οποίο ζητείται η αποκατάσταση της ζημίας που ο ενάγων ισχυρίζεται ότι του προκάλεσε ένα κοινοτικό όργανο πρέπει να περιλαμβάνει τα στοιχεία που επιτρέπουν τον προσδιορισμό της συμπεριφοράς που προσάπτει ο ενάγων στο θεσμικό όργανο, των λόγων για τους οποίους θεωρεί ότι υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της συμπεριφοράς και της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη, καθώς και του χαρακτήρα και της εκτάσεως της ζημίας αυτής. Αντίθετα, το αίτημα για την καταβολή κάποιας αποζημίωσης στερείται της αναγκαίας σαφήνειας και πρέπει, συνακόλουθα, να θεωρείται απαράδεκτο.

217 Επιπλέον, δυνάμει του άρθρου 113 του Κανονισμού Διαδικασίας, το Πρωτοδικείο μπορεί οποτεδήποτε να εξετάσει αυτεπαγγέλτως το απαράδεκτο για λόγους δημοσίας τάξεως, έναν δε τέτοιο λόγο απαραδέκτου αποτελεί το ελλιπές περιεχόμενο του δικογράφου της προσφυγής ή αγωγής.

218 Επιβάλλεται εκ προοιμίου η διαπίστωση ότι η ζημία την οποία αφορούν τα αιτήματα των εναγουσών συνίσταται, αφενός, σε ενεστώσα ζημία, καθόσον δεν μπορούν, λόγω του ότι δεν έχουν τα πιστοποιητικά, να εισαγάγουν τις ποσότητες μπανάνας που ήθελαν και, αφετέρου, σε μελλοντική ζημία, καθόσον οι ποσότητες τις οποίες αφορά

η άρνηση της Επιτροπής του 1998 δεν θα μπορούν να ληφθούν υπόψη για τις περιόδους αναφοράς βάσει των οποίων θα παραχωρηθούν στο μέλλον τα πιστοποιητικά εισαγωγής.

219 Όσον αφορά την αποκατάσταση της ενεστώσας ζημίας που προκλήθηκε από την άρνηση της Επιτροπής να προσαρμόσει τη δασμολογική ποσόστωση κατά το πρώτο τρίμηνο του 1998, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το δικόγραφο της αγωγής τους δεν είναι πλήρες. Συγκεκριμένα, η αγωγή τους κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 14 Ιουλίου 1998, δηλαδή σε χρόνο κατά τον οποίο η έκταση της ζημίας αυτής κανονικά μπορούσε ήδη να προσδιοριστεί. Ορθώς συνεπώς η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι ενάγουσες δεν προσδιόρισαν το ύψος της ζημίας που είχαν ήδη υποστεί κατά τον χρόνο ασκήσεως της αγωγής και δεν εξέθεσαν τους αντικειμενικούς λόγους που τις εμπόδιζαν να υποβάλουν τα σχετικά αριθμητικά στοιχεία.

220 Κατά συνέπεια, σύμφωνα με το άρθρο 113 του Κανονισμού Διαδικασίας, η αγωγή αποζημιώσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη κατά το μέρος κατά το οποίο αφορά τις άμεσες επιζήμιες συνέπειες της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

221 Όσον αφορά τη μελλοντική ζημία, υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου (προπαρατεθείσα απόφαση *Kampffmeyer* κ.λπ. κατά Επιτροπής και Συμβουλίου, σκέψη 6), ενώπιον των κοινοτικών δικαστών επιτρέπεται η επίκληση μόνον επικείμενης ζημίας που μπορεί να προβλεφθεί με επαρκή βεβαιότητα, βάσει της κρατούσας πραγματικής καταστάσεως και του ισχύοντος δικαίου. Στην προκειμένη περίπτωση όμως, δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές. Συγκεκριμένα, το 1998, κατά το οποίο οι ενάγουσες δεν μπόρεσαν να εισαγάγουν, λόγω του ότι δεν είχαν πιστοποιητικά, τις ποσότητες μπανάνας που ήθελαν, δεν περιλαμβάνεται επί του παρόντος στην περίοδο αναφοράς βάσει των οποίων παραχωρούνται τα πιστοποιητικά εισαγωγής για το 2000.

222 Υπό τις συνθήκες αυτές, η μελλοντική ζημία στην οποία αναφέρονται οι ενάγουσες δεν μπορεί να θεωρηθεί ούτε επικείμενη ούτε προβλεπτή με επαρκή βεβαιότητα και, κατά συνέπεια, η αγωγή αποζημιώσεως πρέπει επίσης να απορριφθεί ως απαράδεκτη, καθόσον αφορά τη ζημία αυτή.

Επί των δικαστικών εξόδων

223 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του αντιδίκου.

224 Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε ως προς τους ουσιωδέστερους ισχυρισμούς της στις υποθέσεις T-79/96 και T-117/98 και οι αντίδικοι είχαν υποβάλει σχετικό αίτημα, η Επιτροπή πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

225 Δεδομένου ότι η Επιτροπή και το Συμβούλιο ηττήθηκαν στην υπόθεση T-260/97, πρέπει να καταδικαστούν στο 90 % και στο 10 % των εξόδων αντίστοιχα.

226 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 4, τα κράτη μέλη που παρεμβαίνουν στη δίκη φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα. Κατά συνέπεια, η Ιταλική Δημοκρατία, παρεμβαίνουσα στην υπόθεση T-79/96, και η Γαλλική Δημοκρατία, παρεμβαίνουσα στις υποθέσεις T-79/96 και T-260/97, θα φέρουν τα έξοδά τους.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Στην υπόθεση T-79/96, η Επιτροπή παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 30 του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου, της 13ης Φεβρουαρίου 1993, για την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της μπανάνας, καθόσον δεν έλαβε τα αναγκαία μέτρα, υπό την έννοια του άρθρου αυτού, έναντι της προσφεύγουσας-ενάγουσας.
- 2) Στην υπόθεση T-260/97, ακυρώνει την απόφαση της Επιτροπής, της 17ης Ιουλίου 1997, με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση που είχε υποβάλει η προσφεύγουσα-ενάγουσα βάσει του άρθρου 30 του κανονισμού 404/93.
- 3) Στην υπόθεση T-117/98, ακυρώνει την απόφαση της Επιτροπής, της 23ης Απριλίου 1998, με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση που είχαν υποβάλει οι προσφεύγουσες-ενάγουσες βάσει του άρθρου 16, παράγραφος 3, του κανονισμού 404/93.
- 4) Στις υποθέσεις T-79/96 και T-117/98, απορρίπτει ως απαράδεκτη την αγωγή αποζημιώσεως.

- 5) Στην υπόθεση T-260/97, υποχρεώνει την Επιτροπή να αποζημιώσει την προσφεύγουσα-ενάγουσα για τη ζημία που υπέστη λόγω της απόφασης της 17ης Ιουλίου 1997, με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση που είχε υποβάλει η προσφεύγουσα-ενάγουσα βάσει του άρθρου 30 του κανονισμού 404/93.

Οι διάδικοι θα διαβιβάσουν στο Πρωτοδικείο, εντός έξι μηνών από την ημερομηνία της απαγγελίας της απόφασης, τη συμφωνία που θα καταρτίσουν σχετικά με τα καταβλητέα ποσά.

Σε περίπτωση μη επιτεύξεως συμφωνίας, οι διάδικοι θα διαβιβάσουν στο Πρωτοδικείο, εντός της ίδιας προθεσμίας, τα αιτήματά τους, συνοδευόμενα από συγκεκριμένα αριθμητικά στοιχεία.

- 6) Καταδικάζει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα των υποθέσεων T-79/96 και T-117/98.
- 7) Καταδικάζει την Επιτροπή στο 90 % των δικαστικών εξόδων της υποθέσεως T-260/97.
- 8) Καταδικάζει το Συμβούλιο στο 10 % των δικαστικών εξόδων της υποθέσεως T-260/97.

9) Η Ιταλική Δημοκρατία και η Γαλλική Δημοκρατία θα φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.

Moura Ramos

Tiili

Mengozzi

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 8 Ιουνίου 2000.

Ο Γραμματέας

Η Πρόεδρος

H. Jung

V. Tiili